

AREGCEL

Ara 24 fillér

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
VI. KERÜLET, TEREZ-KÖRUT 52. SZÁM

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
TELEFON: AUTOMATA 278-82 ES 278-83

MEGJELENIK MINDEN HÉTFŐN REGGEL

FELELŐS SZERKESZTŐ: LÁZÁR MIKLÓS

Előfizetési ár (csak vidékre) egy negyed
évre 3 pengő. Egyes szám ára 30 Groschen
4 dinár, 120 lira, 2 francia frank, 10 lei

TELEFONOK VASÁRNAP DELUTANTÓL
REGGELIG: JOZSEF 303-30, JOZSEF 310-16

VIII. évfolyam

Budapest, 1929 szeptember 2

35. szám

Romániát az optánsügyben engedékenységre akarja bírni MacDonald,

aki a Népszövetség ma kezdődő közgyűlésén magához
ragadja a vezetést

Az angol miniszterelnök a genfi szószékről
fölvívja a világ minden népét, hogy vessen
véget a lefegyverzés kérdésében eddig foly-
tatott halogató politikának

Genf, szeptember 1.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A hágai konferencia váratlan sikere fölvillanyozta a genfi atmoszférát és ámbár a hétfőn kezdődő közgyűléstől, csak úgy, mint az elmúlt években, ezúttal sem várnak döntő és elhatározó lépéseket, általában mégis az a vélemény, hogy

Hága után Genf sem maradhat tétlenül

és ha egyebet nem is, legalább új módszereket fog keresni Európa nagy politikai problémáinak megoldására. Az érdeklődés középpontjában ezért áll MacDonald miniszterelnök, aki Hendersonnal és az egész brit delegációval együtt már Genfben van. MacDonald a Népszövetség egyik legközelebbi ülésén, valószínűleg szerdán, Stresemann megérkezése után,

úgy mint 1924-ben, most is nagy beszéddel magához fogja ragadni a kezdeményezést.

Ismertetni fogja az angol-amerikai lefegyverzési tárgyalások eredményeit, amelyeket egyidejűen az amerikai kormány is nyilvánosságra hoz s amelyek szerint a cirkáló-kérdést kivéve, minden egyéb problémára nézve kész a meg egyezés bázisa a két angolszász kormány között. Ezért

MacDonald hatalmas szózatban fogja fölvívni a világ valamennyi államát és népét.

„Genf folytatása a hágai konferenciának!” — mondja Briand
„De Genfben nem kerül sor olyan nehézségekre, mint Hágában!” — mondja MacDonald

Páris, szeptember 1.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) MacDonald szombat délutáni látogatása Briandnál valószínűleg fölvillanyozta a francia politikai köröket. Snowden erélyes fellépése óta komor felleg árnyéka borult London és Páris viszonyára. MacDonald hosszú bizalmas beszélgetése Brianddal és az a nyilatkozata, hogy

ez a találkozás és tanácskozás genfi beszédét nagyon befolyásolni fogja.

Párisban az elképzelhető legjobb hatást váltotta ki. Az általános fölfogás szerint MacDonald helyzete elég nehéz a franciábarát Henderson és a franciagyűlölő Snowden közt. Annál jelentősebb MacDonaldnak itt tett ki-
jelentése, amely szerint reméli, hogy

Genfben nem kerül olyan nehézségekre sor, mint Hágában és az entente cordial a hágai teherpróba után csak még jobban megerősödött.

hogy a lefegyverzés kérdésében eddig folytatott halogató politikájukat változtassák meg.

Gazdasági vonatkozásban az angol kormány két ittlévő gazdasági szakminisztere, Dalton és Graham, a szénprobléma szabályozását fogják a Népszövetség elé vinni. Hogy Briand és a francia politika milyen magatartást fog ezzel a friss angol iniciatívával szemben tanúsítani, az ma még bizonytalan. Briand vasárnap este érkezett meg Járlandon, de igen jókedvűen. — „Tout va bien!” („Mindem jól megy!”) — mondotta a pályaudvaron.

Az optánsügy felől általában az a vélemény, hogy heves összecsapásokat és döntő elhatározásokat nem kell várni.

A Népszövetség titkárságához közel álló körökben a Reggel tudósítója azt az információt kapta, hogy ha Hágában a sokmilliárd körül folyó vitát meg lehetett oldani barátságos egyezséggel, kétségtelen, hogy ez az immár évek óta húzódó, elkeseredett harc az optánsok kártalanítása körül, szintén

barátságos megoldást fog találni.

annál is inkább, mert hiszen sokkal kisebb összegről van szó, mint Hágában volt. Általában meg vannak győződve, hogy MacDonald engedékenységre akarja bírni a román kormányt az optáns ügyben.

Briand vasárnap délelőtt 11 órakor a párisi Gare de Lyonról elutazott Genfbe. Kint volt az egész francia kormány, egy sereg politikai személyiség. Briand a hágai barátságos tárgyalások ellenére meglepően friss és láthatóan jól esett neki a közönség lelkes ovációja.

Mintha a Snowdennel való párbaj megacélozta volna energiáját, Briand rugalmasabb, mint valaha.

A pályaudvaron odajött a külföldi újságírók csoportjához és pár percig barátságosan elbeszélgetett velük. Többek közt megjegyezte, hogy

Genf voltaképpen csak folytatás lesz a hágai konferenciának, de lényegesen enyhültebb atmoszférában.

A francia miniszterelnök kijelentette, hogy hétfő és kedd foglalatosságokkal fog elteltetni, a hivatalos tanácskozásokon kívüli felhívatalos diplomáciai beszélgetésekre aligha kerül szerda előtt sor.

A genfi kisértet

Fanyar mosollyal, keserű kedvvel, de minden kiábrándulás ellenére is elmulthatatlan reménykedéssel fordul az agyongyötört, megcsufolt, kisémmizett és csalódott európai emberiség ma reggel a svájci város felé, ahol a Salle de Reformation szürke falai között nyílik meg a Népszövetség ezidei közgyűlése. Miniszterelnökök és miniszterek, titkárok, fordítók és tolmácsok, gyorsírók és teremőrök nyüzsgő serege lent a teremben, a körbefutó széles karzatokon a világsajtó követői s a földkerekség hét tengeréről összeseregelt hallgatóság várja a fölszabadító ígét, a megváltó szöveget — mint annyiszor, most is hiába! A nagyurak, akik ebben a teremben ülnek, nem képviselik az európai emberiséget, csak az európai államokat, századok mélységeiben gyökerező hatalmi vágyukkal, hadseregükkel, mohó és kapzsi ösztöneikkel; az európai státuszpolitika minden kiesínyes becsavágát, hiuságát, féltékenységet és irigységet hozták el magukkal szalonkocsijukban, kíséretükkel, hivatalos apparátusukkal egyetemben. Ót hosszú esztendeje, 1924 óta, amikor az európai politika két nagy rajongója, Herriot és MacDonald megalkották a genfi protokollumot, egyhelyben topog a Népszövetség. Ót éva egyre bánatosabban tekint a világ Genf felé, de a vallási reformáció történeti forrásából csak nem akar fölfakadni a politikai reformáció hős folyama. Miért ülnek hát tanácsot ösről-ösrre ezek az államférfiak, mire való e fontoskodás, tanácskozás és vitatkozás s miért néz a világ elborult szeme minden csalódás ellenére is a ragyogó őszi napokban Genf felé? Mert a homo europaeus javíthatatlan optimista és mert minden európai államférfi szívében a félelem lakozik. A félelem sápadt rémei és kísértetei ülnek a hátuk mögött, elkísérik őket a nagyterem szószékére, a hűvös bizottsági termekbe, a szállodalak szalonok magányába. Félnek saját népeiktől, saját közvéleményüktől, a tisztos és munkás életet élő polgári tömegektől, amelyek még mindig nem akarják elhinni, hogy hiába estek el fiaik, testvéreik a nagy háboruból és ez a szerencsétlen kontinens hiába jutott koldusbotra és hiába pocskoltta el vérét, hagyományait, morálját, vagyonát. Félnek saját maguktól, mert nincs olyan miniszter, diplomata, politikus a genfi gyűlekezetben, aki ne tudná, hogy a világ ősi, tragikus országtűnján halad ma is, amelynek végén tömegsírok domborulnak. Amíg az az európai generáció diktál nagypolitikát, amely a háború krisztusi szenvedéseit, pokoli rettegéseit és vérpiros és gyászflóros dióségét végigélte, addig Genfben évről-évre majd összeülnek a kontinens vezetői, de döntő lépésre csak akkor szánják el magukat, ha a Salle de Reformation porondján megjelennek a háborúutáni nemzedék első képviselői, hogy számonkérjék apák bűneit!

Vasárnap Nagyréven nyomozást kezdett a védelem is, amely bizonyítani akarja, hogy a temető földjéből is kerülhetett arzén a holttestekbe

Elcsesérték a fejfákat a cibakházi temetőben, Tiszakürtön pedig eltűnt a sírból egy koporsó. — Budapestről Morócza Dénes táblabíró bizzik meg a vizsgálat folytatásával

Nagyrév, szeptember 1.

(A Reggel kiküldött tudósítójától.) A borzalmas hírű falu még mindig reszket, pedig a csendőrök, akik öt hete ki sem mozdultak a faluból, szombat délen valamennyien elmentek Cibakházára pihenni. Különös véletlen, hogy amikor a vádhatóság nyomozói másfél napra fölfüggesztették a hetek óta szünet nélkül tartó munkájukat, ugyanebben az időben

új nyomozás indul meg vasárnap Nagyréven: a védelem nyomozása.

A védőügyvédek ugyanis nagy apparátussal külön nyomozást indítottak, hogy enyhítő körülményeket találjanak a bűnösök számára és bizonyítékokat azok számára, akik ártatlanságukat hangsúlyozzák. Hálátlan munka és nagyon nehéz. Mert ezek a megrémült nagyréveiek maguk is vádolják, gyamsújtják egymást. A védők egyszerre vasárnap érkeztek Nagyrévre és úgy tervezték, hogy egész heten folytatják a külön nyomozást, ki akarják kérdezni az egész falut és mindenkiel jegyzőkönyvet vesznek föl. Természetesen ezek a jegyzőkönyvek nemcsak a mentő, de a terhelő vallomásokat is tartalmazni fogják s

az ügyvédek remélik, hogy sok letartóztatásban lévő ember ártatlanságát fogják kideríteni.

Eddig 27 asszony és 3 férfi ül a szolnoki kir. ügyészség fogházában, akik közül csupán tizen lettek beismertek valamit. Több mint harminc holttestet exhumáltak eddig, tizenkettőnek belsőrészeit vizsgálta meg az Országos Vegyészeti Intézet és ezek közül csak egyetlenegyben nem találtak arzént. A többi holttest vegyészeti vizsgálata még folyik. A védelem szerint

valószínű, hogy a temető földje van arzén-nel telítve.

Ezt a rejtélyt támogatja az a körülmény is, hogy egyes kiasott koporsó fölött is találtak arzént a földrétegekben. Szombaton még mindig kilenc asszony volt a községi járványkórházból csendőrlaktányává előléptet házbán. Mind a kilenc gyilkosság gyanúja alatt állt, de a nyomozás még nem tudott kellő bizonyítékokat produkálni és így egyiküket sem tartóztatták le, de mégis 10–16 napja voltak a csendőrség őrzetében, amíg végül dr. Móra Lajos szolnoki és dr. Virág Gyula budapesti ügyvéd intervenciójára szombaton

ezt a kilenc asszonyt elengedték a csendőrök.

A nyomozás természetesen tovább folyik ellenük. Rajtuk kívül még sok nagyrévi asszony ellen nyomoznak és a faluban azzal rémítgetik őket, hogy csak azért nem kerültek még Szolnokra, mert már nincs hely a fogházban. Erde-

kes különben, hogy a védők a legnagyobb elismerés hangján nyilatkoznak a csendőrökről. Külön hangsúlyozzák, hogy a nagyrévi gyilkosságok ügyében nyomozó csendőrök a leg-szabályszerűbben jártak el. Egyetlen kihallgatásnál sem hiányzott az előírt két hatósági tanu. A nagyrévi gyilkos asszonyok nem védekeztek majd a főügyállalón azaz, hogy a csendőrök erőszakkal csikarták ki beismerő vallomásukat. A nagyrévi nyomozást Borsos József szolnoki ügyészségi elnök irányítja, referens ügyész pedig dr. Kronberg János, értesülésünk szerint azonban néhány nap múlva

az igazságügyminiszter Morócza Dénső budapesti táblabíró fogja megbízni a vizsgálat további irányításával

és a főügyállalón is Morócza fogja képviselni a vádat. Miután Nagyréven befejeződött a nyomozás, ha csak újabb adatok birtokába nem jut a csendőrség, a közeli napokban már a szomszédos falvakban folytatják a kutatást, ahol már nagy izgalommal várják a csendőröket. A legnagyobb az idegesség Cibakházán. Itt péntekre virradóra a temetőben

nagyon sok sír fejfáját eltűntették, vagy elcsesérték.

nyilván, hogy a holttest személyazonosságának megállapítását megnehezítették. Tiszakürtön, ugyanazon az éjszakán, amikor a cibakházi temetőben a fejfákat elcsesérték, földástak egy sírt és

a koporsót is eltűntették.

Régi sir volt. Nyolc-tíz esztendő lehetett. Még nem tudják, kinek a síri nyugalomát zavarták meg azok, akik minden bizonnyal gyilkosai lehettek a földöstől sir lakójának.

Nagyréven vasárnap késő este is házról-házra jártak még a védők. Csak oda tértek be, ahol világosságot láttak. Minden második házban égett a lámpa 10 óra után is. Hetek óta nehezen száll az éj a nagyréveiek számára. Ülnek az asztal körül, alig-alig szólnak. Minden lépésre, minden koccánásra összerendeznek. A sötét után öt hete most hallatszik először duhaj nótázás. Amíg a csendőrök itt voltak, dermesztő csend borult Nagyrévre. Most megkönnyebbül az egész falu a nótázástól. Nagyréven már énekelni mernek!

Beszéltem a falu temetkezési vállalkozója-

val, Kovács Istvánnal is, aki jelentősen újságolta, hogy hat hete nem volt temetés Nagyréven, azelőtt minden két hétben volt legalább egy temetés.

Erdekes, hogy a védőknel több nagyrévi polgár jelentkezett, akik hozzájártozták holttestét exhumálni akarják saját költségükön; meg akarják előzni, hogy ellenük is névtelen föl-jelentést tegyenek, mások viszont azért akarják exhumálni halottaikat, hogy hátha azok holttestében is van arzén s

ezzel bizonyítanák, hogy a mérge a temető földjéből kerülhetett a hullákba.

Ezekre az exhumálásokra még ezen a héten sor kerül. Szokoló Endre

52 város kétezer pékmesterének kívánságait és panaszait tárgyalta vasárnap a sütőszövetség szolnoki kongresszusa

Szolnok, szeptember 1.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A sütőszövetség vasárnap tartotta Szolnokon kongresszusát, amelyen 52 város és mintegy 2000 pékmester képviselte 2000 pékmester jelent meg. Dr. Tóth Tamás szolnoki polgármester megnyitotta a kongresszust Zankor Márk pesteszé-beli koronás veltő át a tanácskozás vezetését. Steiner Gyula szövetségi igazgató indítványára a kongresszus üdvözlő tóvratot intézett a kormányzóhoz, a miniszterelnökhöz, a népjóléti és pénzügyminiszterhez. Ezután Mohr Jenő budapesti iparkamara titkár szólalt föl, majd dr. Olasz Vilmos titkár a debreceni iparkamara nevében üdvözölte a kongresszus résztvevőit. Steiner László szövetségi titkár a kontárkér-désről tartott előadást. A kongresszus egyhangulag elfogadta a határozati javaslatokat, amelyekben követelik, hogy

a vidéki sütőiparos minden korlátozástól mentesen, szabadon folytathassa munkáját,

a munkások 8 órási munkaideje mellett; a 20.000 lakoson aluli községekben a szállítás ne legyen korlátozva; vidéken a mester maga akkor foghasson munkájához, amikor a fogyasztókészletének érdeke megkívánja; a szövetség tavalai javaslatát a népjóléti miniszter vegye sürgősen elintézés alá; a sütőipari termékeket ne lehessen egyik helyiségből a másikba szállítani, csak oda, ahol sütőiparos nines; aki nem szakpéte, ne a kaphasson sütőkemencére engedélyt; az igazolásokat vegyék revizió alá, és végül, kérjük az ugynevezett steer-könyv forgalmi adójának megszüntetését. Föl-szóaltak még a kongresszuson: Burger Ferenc (Nyiregyháza), Öze István és Cinóber László (Szolnok), Sarkadi Károly (Tiszaföldvár), Weisz Sándor és Üllő József (Nagykörös).

Grünbaum

leányka- és flu-

intézei ruhái
és boykabájai

bámulatos olcsók,
óriási választék!

Király-utca 13

Női és leánykonfekció-nagykereskedés

HA KÁLYHA -

LEGYEN „ZEPHIR”

Még ma kérjen árjegyzéket, mielőtt tüzelőanyagot beszerzene. HÉBER SÁNDOR kályhagyára, Budapest VI. Vilmos császár-ut 39

Váltóhitelt folyósítunk

dologi fedezetre, autóra, ékszerre, szőnyegre, zongorára és egyéb kereskedelmi áru

Jelzálogkölcsonőket

II. helyre is előnyösen folyósítunk

BANK- ÉS ÁRUFORGALMI VÁLLALAT

Budapest V. Nádor-utca 30. szám

Dr. Lázár Piroska leányliceum, Budapest V, Személynök-u. 21
egyetemre jogosít. Elemi iskola. Leányinternátus. Német továbbképző

Café »FLORIÁN« KÁVÉHAZ

IV. Régi posta-utca 5. szám
(Galamb-utca sarok)

Telefon: Automata 897-66

Minden este 9-től

vasárnap délután is

FERRY & MYA
STIPSCHITZ • TERNOWA

Bécs kedvenceinek

vendégjátéka

DIVO ANNIE

HARKANY
GYÓGYFÜRDŐ
Pécs mellett

62° meleg, kénés, iszapos rádióaktív gyógyforrásaival páratlan gyógyhatásu

rheuma, köszvény,
csusz és ischias ellen

Utóidényben szeptember 1-től szállodai szoba, teljes ellátás, 1-ső osztályú fürdővel együtt

naponta 7.- pengő

Kérjen részletes prospektust
Interurban telefonszám: 9

VILMOS

Női fodrász szalonja

MEGNYILT
AUGUSZTUS HÓ 10-ÉN
RÖKK SZILÁRD-U.
17. SZÁM ALATT

Óriási sikert aratott a PAPAGAJ megnyitó műsora

Az egész fővárosi kereskedelem súlyos megkáro- lásával csunya panamaüzletet akarnak nyelbeütni

**3 és 5 ezer pengős közbenjárás díjakat szedett — állítólag
pártcélokra — egy belvárosi fiskális**

(A Reggel tudósítójától.) A főváros kereskedői körében olyan különös és gyanús üzletről beszélnek, amelynek, ha minden részlete a nyilvánosságra kerül, bizonyára

sokáig fogja foglalkoztatni a székesfőváros tanácsát és törvényhatósági bizottságát.

Arról van szó, hogy a főváros 10–15 ismert és jómódú üzletlajdosát néhány hét előtt egy belvárosi ügyvéd irodájába hívták össze értekezletre, ahol megjelent a Községi Polgári Párt egyik vezető funkcionáriusa is. Itt a bizalmas tanácskozássra hívták kiűnőhíri cégek főnökeinek a városi kormánypárti kétélekebe tartozó ügyvéd a következő tervet adta elő:

— Miután a fővárosi alkalmazottak beszerzési szövetkezete megszűnik, új szövetkezetéről kívánunk gondoskodni és az abban való részvételt főjárnáljára a meghívott és megbízottjuk utján már előre informált pesti kereskedőknek. Családtagokkal együtt

25.000 lélek ellátásáról van szó,

a főváros összes tisztviselőinek és azok családtagjainak kiszolgálásáról a kereskedelem minden ágában. A kereskedők a székesfővárosi közgazdasági és tanügyi testületének, valamint az összes tanácsai üzemek minden alkalmazottjainak

hitelbe

adhatnak árut és a tisztviselők adósságát 4–12 havi egyenlő, utólagos részletekben egy a hitel-ügylek ellenőrzését és inkasszóját végző szerv leonon azok fizetéséből és közvetlenül kiutalja havonként egyszer a hitelnyújtó kereskedőknek. A kereskedők ezért a székesfővárosi jöletti intézményének az általuk előrendő bruttó forgalom után 3 százalékot ajánlanának föl. Ha a hitelt igénybevevő tisztviselő vagy alkalmazott a fővárosi szolgáltatásból elbocsátattnak vagy attól megválna mielőtt a tartozását teljesítené, ezt az összeget a szolgáltatástól való megválásakor egyösszegben vonják le.

A cégeknek ezt a megbízása 1934 december 31-ig bír majd érvénnyel

és ezen időn belül ilyen, vagy hasonló megbízást semilyen cég nem nyerhet, ha az ellen az itt megjelent cégek bármelyike is tiltakoznak. A tanács úgy saját alkalmazottait, mint a tanácsai üzemek körében mindennemű, esetleg már folyamatban lévő hitelrúszítási akciót beszüntet. A cégeknek természetesen rendelkezésre bocsátják a hiteljegyző fővárosi tisztviselőket és alkalmazottakat szolgálati, jövedelmi és személyi adatait.

Az ügyvéd ur a kormánypárti korifeus jelenlétében tárgyalta le az ügyet és iparkodott az ajánlattételre rábeszélni a megjelent nagy és komoly cégek főnökeit. Kijelentette, hogy ezt a megystili üzletet már illetékes körökkel is megbeszélték, az ajánlatot benyújtották a tanácshoz és nagyon gyorsan szeretnék elintéztetni még Sipőcz Jenő polgármester megérkezése előtt, hogy

az akkor betegszabadságon levő, ilyen és ehhez hasonló üzleti tranzakciókhoz semmi érzellem nem bíró polgármester háttérbe állapodhassanak meg az erre illetékesekkel.

A közbenjárásért, illetve magyarán kijárásért 2–3000 és 5000 pengőt kért készpénzben le-
tétbe helyezni,

amely összeg ugyan az ő irodájába folyik be, de egyes kereskedők már előbb az ügyvéd egyik bizalmiemberétől azt az információt kapták,

hogy ez a közel 50.000 pengőt reprezentáló összeg alapjában pártcélokra szolgálja.

A főváros kereskedői körében valósággal konsternációt keltettek ezek a hiteles közlések. Amíg a községi kormánypárt a közgyűlésen a kereskedelmi érdekek mindkét oldalán levő ki-
próbált harcokat is ful akarja szárnyalni a

Horogkeresztesek

**vasárnap bombamerényletet követtek el
a német birodalmi gyűlés palotája ellen**

Berlin, szeptember 1.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Vasárnap reggel 5 óra tájban a birodalmi gyűlés palotája ellen ismeretlen tettesek

bombamerényletet követtek el,

amelynek célja, úgy látszik, tüntetés akart lenni. A merénylők a birodalmi gyűlés palotájának a Spree-partra néző oldalán egy ablak boltívében helyezték el a pokolgépet, amelyet gyújtósínórral robbantottak föl. A nagy légnyomás következtében az épület pincéjének, földszintjének és első emeletének számos ablaka betört, de

komolyabb kárt az épületben a robbanás nem okozott.

A nagyszámban kivonult tűzoltóságnak és rendőri csapatoknak nemigen akadt munkájuk. A merénylők nyomtalanul eltűntek. A rendőri szakértők a bomba összetétele és szerkezete, valamint a merénylet egyéb körülményeiből arra következtetnek, hogy a merényletet ugyanazok követették el, akik a legutóbbi időben Schleswig-Holstein tartományban ismételt előfordult bombamerényleteket elkövet-
ték. A merénylet színhelyén

megtalálták a pokolgép óraszerkezetének maradványait.

A pokolgépet a merénylők a parlament könyvtárszobájának egy ablakában helyezték el. Az ablak közvetlen közelében a villamos felsőveze-

kereskedelmet védő és a közüzemek leépítését sürgető akcióival, egyes funkcionáriusai révén egy olyan nagystílusú üzlet megszervezésének látszatába keveredik, amely

a főváros kereskedőinek összességét súlyosan megkároztatja.

Ez ennek az odiózus ügynek azonban csak egyik részlete. A másik: közönséges, eléggé meg nem bolygozható kijárásnak és panamának minden ismérvét magán viseli. Kizártnak tartjuk, hogy ez a panama akár egy pillanatig is foglalkoztatta volna a főváros egyénileg hozzáférhetetlen tanácsát, vagy annak bármelyik tagját. Ezeket az urakat sok szempontból lehet bírálni, de egyéni tisztességükhöz szó sem férhet. Most már éppen a tanács dolga, hogy ezt a botrányos ügyet, annak minden részletével kitisztázza és a nyilvánosság elé tárja.

ték oszlopa áll, amelyen egy horogkeresztes propagandabútyeget találtak, ezzel a fölírattal:

Nagyméretország, ehredj!

A rendőrség ebből arra következtet, hogy a merényletet horogkeresztesek követték el.

A merénylők munkáját nagyon megkönnyítette az a körülmény, hogy a parlament előtt elterülő hatalmas térségen a kora hajnali órákban senki sem tartózkodott. A robbanás néhány perccel azután történt, hogy a rendőrséget körutján az épület körül az ablak alatt elhaladt. A rendőrséget a robbanás hallatára azonnal értesítette a közeli rendőrlaktanyát és a környéken levő rendőrszobák legénysége is rövid idő alatt futólépésben a helyszínre érkezett. A közelben levő házak lakóit a robbanás döröge fölébresztette álmukból. A megijedt emberek hiányos éjszakai öltözkében szaladtak ki az utcára és páni félelmükben az első pillanatban földrengésre gondoltak.

A kivonult tűzoltóságnak semmi dolga nem akadt, mert a robbanás lángja nem gyújtott föl semmit.

Néhány perccel a robbanás megtörténte után megjelent a helyszínen Weiss rendőrfőnök, helyettes nagyszámu rendőrszert kiséretében. Rendőrök a környéket messze körzében egész napon át elzárták a forgalom elől. A merénylők kérekerítésére a rendőrség minden intézkedést megtett, 25.000 marka jutalmat tűztek ki a merénylők elfogatására.

Németország kiadja Ausztriának a rablógyilkossá- gal vádolt Bauer Gusztávoit

Bécs, szeptember 1.

(A Reggel tudósítójától.) A „Morgen” értesítése szerint a berlini rendőrség nyolc napon belül kiadja Ausztriának Bauer Gusztávoit, akit, amint ismeretes, Schaffner Kitty meggyilkolásával vádolnak. Bauer Gusztávoit az országos törvényszék fogházában helyezik el.

Pribicevics-párti politikust neveztek ki kereskedelmi minisz- terré Jugoszláviában

Belgrad, szeptember 1.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A hetekkel ezelőtt lemondott Masurancs kereskedelmi miniszter utódaként vasárnap a király Juraj Demetrovics volt képviselőt ne-

vezte ki kereskedelmi miniszterré. Ez a ki-
nevezés annál inkább keltett általános meg-
lepést, mert

Demetrovics a szkupstina fölösztatásai a Pribicevics-pártnak egyik vezetőtagja volt.

Egy munkásszakszervezet titkáráként kezdte pályafutását, később pedig királyi helytartó lett Horvátországban.

**Fény,
nívó,
csillogás,
ez a
Parisien Grill**

NÓRA cipőgyár holnap, 3-án megnyíló üzletei

meglepetéssel szolgálnak!

Legtökéletesebb formák

Legjobb anyag

Legolcsóbb gyári árak

Erzsébet-körút 38 Baross-tér 16

A „Zeppelin” a heves szélvihar miatt vasárnap reggel helyett csak délben indult Lakehurstből Európa felé

Indulás előtt fegyvergyőltől származó lyukat találtak a léghajó burkolatán

Newyork, szeptember 1.

(A Wolff-ügynökség jelentése.) A „Zeppelin” indulását vasárnap reggel közép-európai idő szerint 7 óra 43 perckor egyelőre

elhalasztották, mert a szél a hangárba merőleges irányban fújt.

A léghajó indulására kirendelt katonák, akik órák óta várakoztak a repülőtéren, újból szét-özöltek. Az utasok ekkor már egy óra óta a földlezen voltak és sokan kabínjukban aludtak. Ezeket nem keltették föl, mert még lehetőséges, hogy a léghajó elindul. Az „Associated Press” lakehursti jelentése szerint Kroner főmatróz a „Zeppelin” külső burkán egy kis kerek lyukat fedezett föl. Kroner kijelentése szerint ez

a lyuk fegyvergyőltől származik.

A lövedék szerencsére a léghajónak csak a külső burkát fúrta át. Kroner azt hiszi, hogy a lövést, amely a sérülést okozta, Texasban adták le a léghajóra.

Newyork, szeptember 1.

(A Reggel tudósítójának távirata.) A „Zeppelin” vasárnap reggel 8 óra 18 perckor (newyorki időszámítás), tehát

1 óra 18 perckor közép-európai időszámítás

szerint startolt világgörülj útjának utolsó szakaszára Lakehurstből Friedriehshafenbe.

A start simán folyt le. A léghajót ezáltal első ízben nem Eekener vezeti, hanem Lehmann kapitány. Eekener 7-éig Newyorkban marad fontos tárgyalások elintézésére, amelyeknek végeztével hajón tér vissza Németországba. A startnál a heves szélvihar már elült és a burkolaton talált golyónyomot befoldozták. Lehmann kapitány az indulás előtt kijelentette az újságírók előtt, hogy a léghajó mindvégig betartja a tervezett utirányát és a 38—40 hosszúsági fokok között halad majd, úgy, hogy a spanyol partvidéken éri el az európai kontinens. A legújabb meteorológiai jelentések szerint

az óceán fölött az időjárási viszonyok kedvezőek.

Ezer kilométerre Newyorktól

Newyork, szeptember 1.

(A Reggel tudósítójának távirata.) A legújabb rádiójelentések szerint a „Zeppelin”

vasárnap este 10 óra körül (közép-európai időszámítás) már közel 1000 kilométernyire volt Newyorktól.

A léghajó igen nagy sebességgel halad.

Angol, francia, hindu és néger hölgyek a nők nemzetközi békeligájának visegrádi kongresszusán

„Az amerikai férfiak között már akadnak olyanok is, akik természetesen tartják, hogy kezét fogjanak velünk” — mondja Mrs Dickerson 75.000 néger, kínai, indián és félvér asszony elnöknője

(A Reggel tudósítójától.) Visegrádtól néhány perenyire ma angol, francia, hindu, néger nők és az öt világgrész mindenfajta más asszonyai kezdték meg a nők nemzetközi békeligájának ezévi tanszkozsát — a békéről. A kis Lencpece egyetlen penziója alighanem szűk is lesz a kongresszus hölgyközönségének befogadására, úgy, hogy

a fiatalabbak számára egész sátoralábort emeltek a lencpece erdőben.

A nyári iskola két legérdekesebb exotikus vendége már vasárnap délután megérkezett Budapestre. Amerika néger asszonyai küldték el a lencpece táborba két elnökel, Mrs. Hulton és Mrs. Dickerson. Az előkelő néger hölgyek a Sötétfajú Asszonyok Nemzetközi Tanácsának elnökei és a vezetősükre bízott szövetségnek nem kevesebb, mint

75.000 néger, kínai, indián és félvér asszonytagja van.

Mrs. Hulton, az európai és amerikai kongresszusok állandó ismert alakja, valószínű diplomataüggyességgel társalog egyszerre nyelvezet emberrel, laesán tagolva, pár szavas, kerek mondatokban, mint aki hozzázokott, hogy óráról-órára idegeneket győzzön meg a néger nők igazáról. Az elnyomott fajta felénkségnek nyoma sincs benne. Mrs. Hulton már nagymama, de egész életét a néger békemozgalomnak szentelte.

— A négerkérdés már rég nem az Egyesült Államok belügye — mondja. — A színes fajok problémája akkor lesz megoldva, ha béke és szabadság lesz az egész világon. Erre még Európában jöttem rá, 20 évvel ezelőtt, amikor két esztendőig a strassburgi egyetem hallgatója voltam. A flam már élt akkor, négyéves apróság volt, Strassburgba járt óvodába és amikor hazavittem Amerikába,

a kis néger flu csak németül tudott.

Aszota a Harvard-egyetemen diplomát kapott, az angol irodalom tanára. A leányom is egyetemet végzett, a massachusettsi Smith College-ban szerezte meg az oklevélét a politikai gazdaságtanból, most

adatokat gyűjt és rőpiratokat ír a militarisztikus nevelés ellen és ezekkel sorba járja a nagy amerikai nyilvános könyvtárakat, hogy minél több ember kezébe jussanak. Északamerikában már minden ut nyitva áll a néger nő számára, csak ha azlán egy állás valahol megüresedik, arra 50 a fehér jelentkező és csak egy a fekete és persze, nem a fekete nő kapja meg az állást. En nagyon tagja vagyok az egyik legelőkelőbb amerikai klubnak, amelynek 500 fehér és csak 20 színes tagja van és

nem egy volt miniszter, előkelő ügyvéd, orvos vagy bankár már természetesen tartja, hogy velünk töltse az estét és kezét fogjon velünk.

Persze, ha egy elegáns „ficher” restaurantba megyek, számolnom kell vele, hogy — kissé hádegen fognak kiszolgálni. A flam is, lángom is családostól alapított már és mind a ketten néger a házastárs.

Mrs. Addie Hulton büszke a negervoltára, pedig nem is liszta „race”, a nagypapja indián volt, aki afrikai néger rabszolgálatán volt feleségül és az ősei közt van fehér ember is. A másik delegátus, Mrs. Dickerson, már éjfelete színű néger és a negerek nemzeti viseletét hordja: bő sötétkék selyemköpenyt, ravart, nagy sárga bársonyvirágokkal. Egyébként ügyvéd, a férjével együtt van irodája; amerikai szokás szerint a cég neve: Dickerson és Dickerson. Az asszony barrister és az irodában

ad tanácsokat a hozzáfutóló feleknek, a férje jár a bírósági tárgyalásokra. Nagyon büszke rá, hogy bár Philadelphía háromszáz ügyvédje közül csak 28 a „coloured”, kltenséik fele Európából odaszármazott fehér amerikai.

— A déli államokban néhány évvel ezelőtt, amikor a színes csapatokat visszahozták az európai haretörőkről, irtózatos volt a színesek helyzete — meséli. — Napról-napra újabb lincselések, vérengzések, leirhatatlan igazságtalanságok történtek. A színesek erre fogták magukat, — fölmerték északra. A farmokon egyszerre nem találtak munkacérot, amira szinte egyik napról a másikra megjavították a színesek helyzetét: most már egy-két év óta ott tartunk, hogy a lincselések csak az öregek meséiből fogjuk nemsokára ismerni.

Mrs. Dickerson büszke és boldog, pedig a nagy nyári melegben még az európai is azonnal megérzi, miért idegenkednek az amerikaiak a race-negerek társaságától... Mindegy: Mrs. Hulton és Mrs. Dickerson két nap múlva az egész világ felett asszonyainak fogják megmagyarázni, hogy mi a béke és a civilizáció és a Nyári Iskola „diákleányai” áhitattal fognak fölfigyelni rájuk.

Bernáth Pál

Kilenc autós bandita Két nap alatt hét betörést követett el Szegeden

Szeged, szeptember 1.

(A Reggel tudósítójától.) Szombaton és vasárnap Szegeden és környékén egész sor vakmerő betörést követtek el. A rendőrség, amely Papp Menyhért kapitány vezetésével erőles nyomozást indított, megállapította, hogy

a sorozatos betörések tetesei jól fölfegyverzett autós banditák, akik valószínűleg kilencen vannak.

Személyleírást nem sikerült róluk kapni, de valószínűleg 25—30 év közötti szerb katonaszökevények. Betörtek többek közt a kerámiai gyár igazgatói lakásába és az irodából a Wertheim-szekerényt már kigördítették, amikor a telep öre észrevette és lövésekkel megfutamította őket. A csontgyáiban ugyancsak betörték, innen

a Wertheim-szekerényt kivitték az ország-utra és fölfeszítették.

de mindössze nyolc pengőt találtak benne. Ezenkívül még öt helyen követtek el betörést a kültelen és tanyákon.

Clive Brook

„A „Sárga lilom” bűnösen könnyelmű és igaz utra megtért herecege felejthetetlen filmcmlékek közé tartozik. Most megint ellátogatott hozzánk ez a kitűnő amerikai színész, hogy az „Elfelejtett areok” erősen szenvedélyes hőst eljátsza nekünk. De nem a paloták világából kapta új szerepét, sőt ellenkezően, le kell szállnunk vele Newyork züllött, cinikus jassztársadalmához, ahol ő dologkerülő csalót, mindenrekrész csirkefogót alakít. Igen ám, de a nagy jasszlegénynek gyermeke lesz s a gyermek iránti szeretet kicsirázta benne a becsületet érzést. Ugy látszik, Clive Brook est tudja legjobban: a züllött ember mindenféle helykeségével megküzdést s végül is győzni, mert ő voltakép — jó ember, Megragadó, igaz és férfias színész a legújabb szerepében is s az „Elfelejtett areok” Clive Brookja megint csak felejthetetlen lesz... Még csak pár napig láthatjuk a Royal Apollóban!

BAROSS KÁVÉHÁZ

főnnállásának

35 éves jubileuma

alkalmából szeptember havában a kiválóan zamatos és illatos

„Baross kávé”

aranydiszítésű kelyhekben szervirozza

Legjobb a Baross kávé!

Elsőrendű meleg konyha!

Esténként Sovánka Nándor muzsikál!

Szenzációs új műsor
a
TABARINBAN

A szülők parlamentje vasárnap azt követelte, hogy ne torlaszolja el az ifjúság előtt a magasabb művelődés útját

Lázár Miklós: „A nagygyűlés megdöngeti a kultuszminiszterium kapuját és arra figyelmeztet: ha így megy tovább, megérjük a magyar értelmiség Szedánját!”

A szülők küldöttségét Rassay Károly szerdán vezeti Klebelsberg kultuszminiszterhez

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap délelőtt „a szülők parlamentjét” tartották meg az Országos Iparegyesület dísztermében. A rekkenő hőségben is ügyvédek, orvosok, gyárigazgatók, gazdák, hivatalnokok, kereskedők és iparosok százai és százai jöttek el a nagygyűlésre, hogy résztvegyenek a fővárosi ifjúság sorsdöntő problémájának tárgyalásában. A terem zsúfolásig megtelt férfi- és asszonyhallgatókkal, a folyosókon pedig az érdeklődő diákok szorongtak, amikor az elnöklésre föltek.

Lázár Miklós

törvényhatósági bizottsági tag üdvözölte a megjelenteket és a monstre összejövetelt megnyitotta.

— Társadalmi, osztály- és felekezeti különbség nélkül sereglettek ide a szülők parlamentjébe — kezdte megnyitó beszédét Lázár Miklós —, hogy elmondhassák panaszukat és mintegy a pesti szülők érdekképviselete, megfontolásra bírják a kultuszminiszter urat az egyetemi fölvételek ügyében. Szeretném, ha ez a kérdés, amely az egész, osztálytalan fővárosi polgári társadalom ügye,

kiemeltetnék végre a pártpolitika, a világnézetek és a felekezeti szerelmek béklyóiból.

Kettős kérdésünk van a kultuszminiszter urhoz. Az első, hogy a budapesti egyetemeken minden fővárosi adózó polgár fia, aki a törvényes és szükséges kellekkel rendelkezik, vegyék föl. A másik: ne törtenessék meg, hogy budapesti polgár fia elviselhetetlen áldozatok árán vidéki egyetemen legyen kénytelen tanulmányait folytatni. A külföldi, főleg

a német tanügyi rendszertől megbanázott kultuszminiszter ur

megfelelnek arról, hogy a német és angol vidéki egyetemek évszázadok alatt lettek a tudományosság világhíres emporiumai és a külföldi arisztokrácia és a legvagyonosabb polgárság drága pénzén fizeti meg, hogy gyermekeik rányomathassák nevéjükről: az oxfordi, cambridgei vagy heidelbergi egyetem volt hallgatója. Ma a budapesti egyetem Magyarországnak nemcsak legrégibb, de a tudományosság minden terén legelső főiskolája és így szociális szempontoktól eltekintve sem érti meg senki,

miért akarja a kultuszminiszter ur, hogy a tözs-gyökeres budapesti polgár a mai desperált gazdasági helyzetben vidéken neveltesse a fiát?

Mi volna ez más, mint Budapestre kivetett szellemi forgalmiadó? De azt sem értjük, mily cimen akarja kényszeríteni a vidéki adózó polgárt, hogy földserdült fiát szülői fölügyelet nélkül küldje egy nagy város zürzavaros forgatagába, vagy a budapesti polgárt, hogy gyermeke vidéken, a szülők és az otthon ottalmától és irányításától távol töltsen el fejlődésének legfontosabb esztendeit? (Zajos fölkiáltások: „A fiunkat külföldre kell küldeni! Párisban, Páduában, messze idegenben tanulni!”) A numerus claususról, mint szociális, társadalmi, politikai és alkotmányjogi problémáról ismételtel megmondtam és megírtam a véleményemet, ezt itt megismételnem fölösleges. (Helyeslés.) A tanszabadság éppen olyan alkotmányos biztosíték, mint a gyűlekezési jog, a enjőszabadság, vagy a választások tisztasága és szabadsága.

A nemzeti és szabadelvű érzéstől áthatott polgárság küzdelme meddő és eredményt nem érhet el, ha nem az összes alkotmánybiztosítékok viszszaállításáért, hanem csupán egy-egy részlet enyhítésére veszi föl a harcot.

A szülők parlamentjének mai nagygyűlése megdöngeti a kultuszminiszterium kapuját és arra figyelmeztet, hogy az egész kulturpolitikai és gazdasági rendszerneknek meg kell változnia. Ha tovább így megy, mint tíz esztendő óta, báresak rossz jós lennék, magam előtt látom:

a magyar értelmiség Szedánját!

Ez a mai kulturpolitika öt diplomagyárat tart üzemben. A középiskolák ontják magukból az ifjúságot és a kultuszminiszter ur nem tud a kenyérkeresetre, megélhetésre, munkára más irányt mutatni, mint az öt egyetem kapuját, amelyet aztán bevágnak az odátudó minden rendű, rangú és felekezeti ifjúság nagy része előtt. Ez a kulturpolitika katasztrófába sodorja az egész magyar értelmiséget, amelyet zalogházakkal és pumpkasszákkal akarnak szánálni. Egymáson gázolva, a diplomások összesség

az állammal és a községnél keres alkalmazást,

mintha az ország népét ugyanazon ország közadójából el lehetne tartani.

Fölvesszük a küzdelmet minden tanulmánygyó, arra érdemes magyar gyerek érdekében, bár el nem hallgathatom, hogy a fiúk és a szülők igazi megpróbáltatása, gyötrelme akkor kezdődik, amikor a diploma berakázza a falon lóg és mégsem tud megélni, mindennapi kenyeret biztosítani. Új utakat, új lehetőségeket, új kenyérkereseti pályákat megnyitni: ez ma a kormányzat igazi és első feladata. De ez a szociális és kulturális probléma a megfordított spártai rendszerrel el nem érhető:

le kell dönteni azt a tarpéji sziklát, amelyről nem a szellemi nyomorékokat lökik a mélybe, hanem azokat, akiknek nincs protekciójuk!

Ezután dr. Vajda József ügyvéd, mint a napirend előadója, mondott nagy beszédet.

— A szülők elérkezettnek látják az időt — mondotta —, hogy azt mondják: gyermekeink kérdésével mi magunk akarunk foglalkozni! Megdöbbenő, hogy mintegy ötezer jelentkező közül csak kétezer-kétezerrel száz a fölvehető száma. A kultuszminiszter azért akarja, hogy minél kevesebb diplomát adjanak ki, mert a diploma nem biztosítja a megélhetést. Mi azt kérdezzük:

biztosítja-e a megélhetést a diplománélküliség?

Nem gondolja-e a miniszter, hogy a műveltség egy lerongyolódott társadalomban a konszolidáció feltétele is? Klebelsberg, kétségtelen, nagykultúrú, nagytehetségű államférfi, de attól fölünk:

nagy ehhez a kis országhoz és mi nyögjük a nagyságát!

A budapesti egyetemet évszázados áldozatokkal nem párszáz diák, hanem az egész ország ifjúsága számára fejlesztették ki.

Dr. Timófalvi Nagy János ügyvéd fölolvassa a határozati javaslatot, amely azt kéri a kultuszminisztertől, hogy minden diákot a lakóhelyéhez legközelebb eső egyetemre vegyék föl és emeljék föl a beíratható hallgatók számát, a más egyetemeken töltött féléveket pedig mindenütt fogadják el érvényesnek.

Gál Jenő képviselő azzal kezdte, hogy a szülők sósaja egyre hangosabban és egyre harmonikusabb egységben követeli azt a jogot, amely nem kevé, va-vv ajándék: hogy gyermekeit taníttathassa.

— Hogy nagy szegénységünkben a szülők — folytatta — minden áldozatot meg akarnak hozni a jövő számára: ők folytatják az igazi revíziós politikát. Azoknak a szülőknek, akik oly szerencsések voltak, hogy fiaik beiratkozhattak az egyetemre,

szolidaritást kell vállalniuk a többi szülőkkel, akiknek gyermekeit most visszautasították.

Ney Rezső igazgató a szülők parlamentjének intézményét állandósítani kívánja pedagógiai, kulturális és szociális szempontokból, mint azt külföldön a háború óta mindenhol bevezették. Timófalvi Nagy János elmondotta, hogy a tudományegyetem tanári karának több tagja kijelentette előtte, hogy a tandíri har is elégedett a kultuszminiszter rendelkezésével és szolidaritásnak éri magát a szülőkkel. Király Aladár, mint erdélyi születésű és nevelési ember, sohasem fogja tudni megérteni, miért torlaszolja el az ifjúság előtt a magasabb művelődés útját. Ezután

egyhangulag elfogadták a határozati javaslatot

és kimondották, hogy a főiskolai és középiskolai hallgatók szüleinek szövetségében marad. Végül Lázár Miklós elnök bejelentette, hogy a szervezőbizottság Rassay Károly országgyűlési képviselőt kérte föl arra, hogy a küldöttség élén átadja és indokolja Klebelsberg gróf kultuszminiszternek a nagygyűlés határozatait. Rassay Károly vállalta a megbízást (Taps és éljenzés) és

szerdán délben vezeti a küldöttséget a kultuszminiszterhez.

A küldöttség tagjaivá: dr. bikafalvi Márk

Mi izgatja a világot?

**Zeppelin a Föld körül!
Mi történik Palesztinában?
Megegyezik-e Hága?
Miről szól a legújabb
Wallace-regény?**

Wallace

új detektívregényei:

**Bones ur Londonban
A hatalom könyve**

1.80
pengő

Dezső, dr. Vajda József és dr. Timótfalvi Nagy János ügyvédek, Berényi Gyula bankigazgató, Vidacs István számtartó, dr. Kovalóczy

Klebsberg kultuszminiszter szívesen hajlandó megfontolás tárgyává tenni a fölvehető hallgatók számának emelését és ő is azt kívánja, hogy a pesti egyetemre elsősorban fővárosi és pestkörnyéki hallgatókat vegyenek föl

A fővárosi szülők vasárnapi naggyűlése után nyomban fölmerült az első és legfontosabb kérdés:

vajjon Klebsberg kultuszminiszter milyen álláspontra helyezkedik a naggyűlés határozati javaslatával szemben?

Ennek megállapítása céljából *A Reggel* munkatársa még a déli órákban jelentkezett a kultuszminiszter hidegkúti villájában és részletesen ismertette gróf Klebsberggel az előző megnyitott beszélgetést, valamint a határozati javaslat egyes pontjait. Az egyetemi beiratkozásokról megindult hosszabb beszélgetés során nyilvánvaló lett, hogy a budapesti egyetem jogi karára fölvehető hallgatók számát gróf Klebsberg a többi között azért szabta meg olyan alacsonyan, mivel

a jogi kar még mindig nem kandidált a második római jogi tanszékre

s minthogy így a tanári kar nem válhatott teljessé, az egyes előadásokon várható túlszűkítést a létszám csökkentésével kellett megelőzni. A legfontosabb benyomás, amelyet bennünk a kultuszminiszter fejtegetései keltek, mindenképpen az, hogy

amennyiben a jogi kar garanciát nyújt a már régóta esedékes kandidálás gyors megkezdésére, vagyis lehetővé teszi a tanári kar kiegészítését, akkor a kultuszminiszter szívesen hajlandó megfontolás tárgyává tenni a fölvehető hallgatók kontingensének bizonyos arányú emelését.

Ami egyébként a kontingens megállapításának előzményeit illeti, erre vonatkozóan

Klebsberg kultuszminiszter

a következőket mondotta *A Reggel*-nek:

Az első kérdés az, miért kellett a budapesti egyetem jogi karára fölvehető hallgatók számát olyan alacsonyan, 300-ban megszabni. Ennek két oka van. Az első ez: a jogi tanulmányok első évenek két tárgya van, mégpedig a jog- és az alkotmánytörténet. Az alkotmánytörténet második tanszék befűtése csak most történt meg Eckhardt Sándor kinevezésével, még mindig nem kandidált azonban a jogi kar a római jog második tanszékére. En előlre figyelmeztettem a jogi kart, hogy

amíg a kandidálás nem történik meg, addig a jogi karra fölvehető hallgatók száma nem lehet magas,

mert ha egy-egy tanárnak háromszáznál több hallgatója van, akkor nem lehet meg a kellő kapcsolat tanár és tanuló között, aminek káros következményei végeredményében demoralizálják az ifjúságot. A döntés még most is húzódik és Szentmiklóssy professzor mellett nincs betöltve a második tanszék. Remélem azonban, hogy a kandidálás most már hamarosan megtörténik, vagyis ennek hiánya csak átmenetileg teszi szükségessé az alacsonyabb kontingens. A létszám alacsony megállapításának második oka az, hogy

vissza kellett adni a katonaságnak a Horthi-kollegium egyik pavilonját.

Ennek következtében háromszázötvennel csökkent Budapest az internátusi helyek száma, míg a vidéki egyetemi városokban ez a szám mindenütt emelkedett. A budapesti egyetemnek természetesen ügyelnie kell a beíratásnál arra, hogy

elsősorban budapesti és budapestkörnyéki hallgatókat vegyenek föl.

Ezzel az intézkedéssel korántsem azt akarom elérni, hogy vidékiek ne jöhessenek föl a budapesti egyetemre, sőt ellenkezően, az volna a kívánatos, hogy a vidéki hallgatók egy-két szemesztrelt ingyen tanuljanak a fővárosban egy-egy kiváló professornál. A vidéki ifjaknak a budapesti egyetemre való felcsúszása viszont lávából sem lehet a célunk, különösen ami az első éves hallgatókat illeti, akiket minden valószínűség szerint különben sem egy-egy kiváló professzor, hanem a fővárosi élet mozgalmassága vonzana Budapestre. Amíg tehát a vidéki hallgatóknak egy-két szemeszteren át tartó budapesti tanulását kívánom és előmozdítom, addig

határozottan ellene vagyok annak, hogy

Rezső föttikart, Ney Rezső igazgatót és Steiner János kártyost választották meg. A küldöttséghez még az anyák is delegálnak tagokat.

az egész ország ifjúsága — nem is annyira tanulmányi célból — Budapestre csődüljön.

Fontos szempont itt az is, hogy az internátusokban megvan a kellő fegyelem, a hónapos szobában viszont hiányzik a fölügyelet, a vidéki fu tehát fizikai és erkölcsi veszedelemben forog. Ha tehát a budapesti egyetem figyelemmel van arra, hogy elsősorban budapesti és budapestkörnyéki tanulókat vesz föl, akkor semmi esetre sem lesz olyan nagy a torlódás. Kértem az egyetemeket arra is, hogy

a jeles éretteket mindenesetre vegyék föl, vagyis kerüljék el azt, hogy a zárt számnak felekezeti éle legyen.

Fájdalom, ez a megszorítás fönnáll — ami engem illet, én nem így csináltam volna —, nyugodtan kijelenthetem azonban, hogy

a numerus clausuráról szóló törvénynek az én kezelemben nincs és nem is lesz antiszemita melléke.

Ezután pontról-pontra ismertettük Klebsberg gróf

előtt a szülők parlamentjének határozatát. Arra vonatkozóan, hogy az egyetemre fölvehető hallgatók létszámát olyan mértékben emeljék föl, hogy az amugyis elég szigorú kelléknek megfellelő összes jelenlétezők beíratkoshassanak, a kultuszminiszter ezeket mondotta:

— A kontingensnek ilyen arányu emelése természetesen

nem fog menni, mert hiszen ezzel megszünnék a numerus clausuráról szóló törvény.

Ismétlem azonban, hogy a vidékiek menjenek vidékre, a fővárosi egyetemre pedig elsősorban budapesti és budapestkörnyéki hallgatókat vegyenek föl és akkor nem lesz nagy a torlódás. Egy tanár 300 hallgatónál többet semmi esetre sem taníthat, mert akkor illuzióriássá válik az egyetemi oktatás.

Végül azt a kívánságot terjesztettük elő, hogy a fölvetésre jelentkezők azokon az egyetemeken iratkozhassanak be, amely egyetemek városai az apa foglalkozási helyéhez és konyérkereseti lehetőségéhez a legközelebb fekszenek, vagyis a budapesti szülők ne legyenek kénytelenek vidéki egyetemen tanulni fiatalk.

— Ez így is van

— válaszolta a kultuszminiszter —, az első évenek fönnáll bizonyos rajonírozás. Helyénvaló megakadályozni, hogy a vidéki ifjút a pesti attrakciók, ne pedig a tanárok vonzák a fővárosba. Abban a tekintetben pedig, hogy a vidéken tanult budapesti hallgatók visszatérjenek a fővárosi egyetemre, nem áll fönn korlátozás.

Az utcán aludtak a nagy hőség miatt és eközben egy embert halálos szerencsétlenség ért, egynek pedig levágta a vonat a lábujjait

(*A Reggel tudósítójától.*) A vasnapra virradó éjszaka a szokatlan hőség miatt — különösen a külső területek zsúfolt bérházainak lakói — sokan a szabadban föltölték az éjszakát. Akadtak olyanok is, akik az utcán aludtak.

A szabadban alvók közül egy emberrel súlyos szerencsétlenség történt, egyet pedig reggel holtan találtak meg.

Vasárnap hajnalban az örszemes rendőr akadt rá a halottra a Gubacsi-úti téglagyár előtt lévő vasúti töltés árkában, amelyben tíz centiméternyi mély víz van. A halott ötven évi körüli munkáskülsejű ember, akinél egy fizetési lapot találtak, amely Herbán Pál névre van kiállítva. Egyelőre nem tudták megállapítani, hogy a halott valóban azonos-e Herbán Pállal. A rendőri bizottság véleménye szerint

valószínű, hogy a szerencsétlen ember, aki ittas is lehetett,

a töltésen aludt el, ahonnan alvás közben legurult,

belső sérüléseket szenvedett, majd a tíz centiméternyi mélységű vízben megfulladt. Személyazonosságának megállapítása végett a nyomozást folytatják. — A másik szerencsétlenség Obudán, a Leipziger-féle szeszgyár mögött történt, ahol Kliner Jakab 44 éves kocsis

a vasúti sín mellett aludt el s közben lábait a sínre tette.

Hajnalban, amikor jött a szentendrei tehervonat, Kliner az utolsó pillanatban ébredt föl, de a lábait már nem tudta egészen elkapni s így a vonat a lábujjait levágta. A mentők kórházba szállították.

Egy magyar származású énekesnő „szerelmi balzsamért” bepörölt egy magyar szinigazgatót Amerikában

Newyork, augusztus 20.

(*A Reggel alkalmi tudósítójától.*) Endrei Jenő, a Hungarian Chicago Company igazgatója kellemtelen affér középpontjában áll: a direktor ellen a magyar szinársulat egyik tagja, a 19 éves Vajda Vivien énekesnő, a newyorki Jefferen Market Courton (polgári bíróság) előtt kártérítési pört indított. Amerikában nem szokatlan, hogy a nők a volt udvarlótól kártérítést kérnek, a pénzt, amelyet ilyen címen harcolnak ki,

„szerelmi balzsam”-nak

hívják. Vajda Vivien, aki csinos szőke leány és félesztendeig volt a magyar szinársulat tagja, azt állítja keresetében, hogy Endrei ezalatt állandóan szerelmi ajánlatokkal ostromolta. Miután a följelentés megtörtént, a magyar szinigazgatót, aki 30 éves, deklatív kísérte a Toms Courtra (rendőrbíróság), ahol a színésznőt W. J. di Donato ügyvéd képviselte. A newyorki fotóriporterek tárgyalás közben fényképfelvételeket készítettek a panasztétő énekesnőről és a lapok

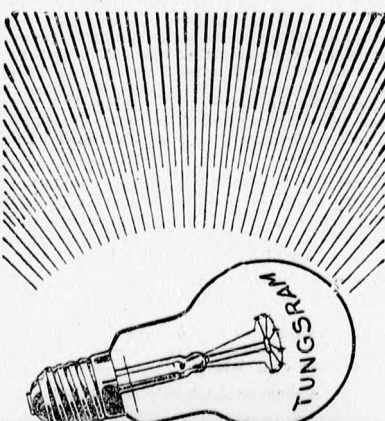
a rendőrségre hurcolt magyar szinigazgató fényképét is közölték.

Vajda Vivien vallomása szerint a direktor

egyet, földet, sőt — automobilt is ígért neki, de ígéreteiből semmit sem tartott be. Ezt levelekkel, táviratokkal próbálta igazolni és más bizonyítékokat is produkált, de hát nemcsak a szerelmekben, hanem

a rendőrség előtti eljárásban is Endrei igazgatóknak volt sikere,

mert az énekesnő nem tudta bizonyítani, hogy „csakis az erőszaknak” engedett... A bíró Endreit 5000 dollár óvadék mellett szabadlábra helyezte, Vajda Vivient pedig utasította, hogy a polgári bíróság előtt küzdjön tovább a „szerelmi balzsamért”.

TUNGSRAM

HÜVÖS nyári estéken nélkülözhetetlen a felöltő, raglán, átmenetikabát

Vásároljon készen vagy rendeljen mérték után

WIDDER férfitársaság
VI. Városház-utca 20. szám. — Telefon: Automata 880-20

A legkellemesebb szórakozóhely a
Bagolyvár
Tulajdonos: Gróf Nyáry Gusztáv
Esténként Dundus, Horváth Feri muzsikál
Margit-körút 20. Asztalrendelés: T.: A. 512-29

Magyar sakkozók győzelmével kezdődött vasárnap a budapesti nemzetközi sakkverseny

Capablanca és Tartakower győztek, Rubinstein csak döntetlent tudott elérni a lengyel Przeplorka ellen

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap délután kezdődött meg a pesti Vigadó kistermében a budapesti nemzetközi sakkturné, amelyen 11 külföldi és 3 magyar mester mérkőzik. Maróczy Géza nagymester jeladására megindul a verseny, mely

ugyanabban a teremben folyik, ahol 33 évvel ezelőtt folyt le a millenáris nemzetközi sakkverseny.

Most két tengerentúli mester: az exvilágbajnok Capablanca és a perui Canal a favoritok, de testet és agyat őröl idegmunkával küzd valamennyi sakkozó az elsőségért.

Rubinstein és Tartakover mellett ott látjuk a nemzetközi sakkverseny több ismert szereplőjét.

A magyarokat Havasi, Steiner és dr. Vajda képviselik. A versenyre nem jött el Niemzovits, aki nyilván nem akarja Karlsbadban aratott babérait ily gyorsan kockára tenni s nem jött el Spielmann sem, akinek győnge szervezete nem bírná egymásután két erős mérkőzés iramát. De eljött Capablanca, aki 1921-ben Lasker fölött aratott győzelmével kieszkabta a világbajnoki címet, amelyet tavaly kénytelen volt Aljechinnek átengedni, aki őt egy többjátékos torna keretében 6:4 arányban legyőzte. Capablanca az idén Karlsbadban is kénytelen volt beérni azzal, hogy megossa Spielmannnal a második és harmadik helyet. Ezek után

Capablanca most mindent Budapesten akar reparálni,

még feleségét is Karlsbadban hagyta, nehogy bármi is zavarja őt a küzdelemben. A budapesti mestertornának érdekes típusai még az olasz Monticelli s az érdekesfejű Canal. Benne a világ sakkozói a korán letűnt zseniális mexikói Torre-nak utódját látják. A vasárnapi első forduló eredményei:

A karlsbadi versenyen szenzációk formát mutatott Rubinstein csak döntetlent tudott elérni Przeplorka ellen. Dr. Vajda megverte a belga Collet. Havasi mint sötét, 22 lépésben kényserítette az angol Thomast megadásra. Tartakover, a mesterversenyek egyik legszellemesebb és legtemperamentusabb résztvevője, 25 lépés után győzte le az olasz Monticellit. Capablanca vezérjátszában nyert a hollandusok ifjú reménysége, Van den Bosche ellen, aki Budapesten vesz részt először nemzetközi sakkturnán. A cseh Prokes remélet csikart ki a magyar Steinerrel s a német Brinckmann és a spanyol Canal játszmája függőben maradt, Canal kedvezőbb hadállása mellett.

Vajda Zoltán dr.-t, a vörösrőség volt parancsnokát csalás és sikkasztás miatt körözik

(A Reggel tudósítójától.) A pestvidéki királyi törvényszék vasárnap értesítette a budapesti főkapitányt, hogy dr. Vajda Zoltán ügyvéd ellen elfogató parancsot adtak ki, mert — amint a körözésével mondja — alaposan gyanúsítható

háromrendbeli sikkasztás büntetével, egyrendbeli sikkasztás vétségével, végül csalás büntetével.

Dr. Vajda Zoltán neve nem ismeretlen az újságolvasó előtt: a kommün alatt ő volt a vörösrőség parancsnoka. Utóbb Pest környékén telepedett le, anyagi helyzete azonban mind rosszabbra fordult és néhány hónappal ezelőtt már öngyilkosságot kísérelt meg. Valószínű, hogy már öngyilkossági kísérlete is össze-függésben lehetett azokkal a cselekményekkel, amelyek miatt most — miután

lakóhelyén nem találják

— körözését rendelték el.

Autós banditák fényes délben anyilt utcán 160.000 frankot raboltak el Nizzában

Nizza, szeptember 1.

(A Reggel tudósítójának távirata.) Nizza egyik főutcájában vasárnap délben automobílos banditák megtámadtak és kiraboltak két üzleti szolgát. A két szolga egy bankból 160.000 frankot hozott aktáldskában. A rablók kiszakították az irattáskát az egyik szolga kezéből és a rájuk várakozó autón elmenekültek.

A Goldberger-Bemberg PARISETTE

volt a múlt szezon vezető divatcikke. A jövő idényre ezt a sikerében felülmulthatatlan, a belföldön, valamint a nagyvilágban páratlan népszerűségnek örvendő cikket ragyogó új min-takkal, régi minőségben hozzuk forgalomba.

Az új idényre a Parisetten kívül öt új Goldberger-Bemberg cikkel jelenünk meg, melyek hölgyközönségünk legmesszebbmenő igényeit a legtekélyesebben fogják kielégíteni.

A legfényesebb bál toillettel a legegyszerűbb mindennapi pongyoláig; a kora tavasz vidám utcai ruháitól a lóversenyek tündöklő complet-jeig; a forró nyár lehető könnyű gázszerű ruhái: mind megtalálják anyagukat új Goldberger-Bemberg szöveteink között.

PÁLYÁZATOT HIRDETÜNK

egy jelmondatra, mely a mondatban felhasználandó Goldberger-Bemberg szavakon kívül legfeljebb öt szóból álljon. A jelmondatot összes Goldberger-Bemberg cikkeink hirdetéséhez kívánjuk felhasználni. utaljon tehát ez a mondat gyártmányaink közismert elsőrangú minőségére vagy rendkívüli népszerűségére.

Pályázni lehet egyszerű levélben, legkésőbb 1929. szept. 14-ig. A pályázatokat háromtagú jury bírálja meg, melynek elnöke: Heltai Jenő, a Magyar Szinpadi Szerzők Egyesületének elnöke, tagjai: dr. Bányász Jenő, a budapesti ker. és iparkamara titkára, és budai dr. Buday Goldberger Leo. vállalatunk elnök-vezérigazgatója.

A jury ítéletét az 1929. szeptember hó 21-i napilapokban közöljük és ugyanaznap fizetjük ki a díjakat főpénztárunknál. A díjazott pályázatok felett szabadon rendelkezünk.

Díjak:

I. díj	500	pengő
II. "	300	"
III. "	200	"
10	vigaszdíj à 30	"

A jurynak joga van a díjakat más felosztásban is kiadni.

GOLDBERGER SÁM. F. ÉS FIAI RT

Levélcim: Budapest 510

Három külföldi és két magyar csoport verseng egymáson tullicitálva a balatonföldvári játékkaszinóért

Az győz, aki tíz millió dollárt hoz, de melyiknek van tízmillió dollárja?

(A Reggel tudósítójától.) Néhány héttel ezelőtt A Reggel számolt be arról, hogy a balatoni játékkaszinó föllállítása a közvélemény határozott ellenzése dacára jelentős lépéssel jutott közelebb a megvalósuláshoz. Azóta beavatott helyről származó információk megerősítette, hogy a kormány az engedélyt Balatonföldvár területére szándékozik megadni. Ezzel tehát a játékkaszinó ügye ismét előbbre haladt és most már Balatonföldvár igazgatóságát valószínűleg elárasszák kecsesítő és hangzó ajánlataikkal azok a csoportok, amelyek már hosszabb ideje versengenek egymással a koncesszió megszerzéséért. A Reggel értesülése szerint

öt ajánlat érkezett a fürdőigazgatósághoz

és mindegyik opciót kért Balatonföldvár megvételére, illetve bérletére. Az öt aspiráns között két magyar ajánlattevő is van; az egyiknek egy nyugalmazott kereskedelmi államtitkár, a másiknak egy bankkörökben jólismert arisztokrata, egy volt politikus és egy ügyvéd állnak az élén. Az első csoport, amely részvénytársasági formát vett föl, német tőkével, a másik csoport francia tőkével akar hozzáfogni a játékbank létesítéséhez. Mind a két csoport régióta foglalkozik már a játékkaszinó föllállításának gondolatával és akik az ügyet figyelemmel

kisérték, nem felejtették el, hogy

ezek az urak már régebben is szerepeltek akkor, amidőn a zoppotti játékbank akart Magyarországon egy játékkaszinót föllátni.

A magyar csoportokon kívül Steiner mentoneli szállotulajdonos törekszik az engedély megszerzésére, a tavasszal még svájci tőkések képviselt, most egy angol pénzcsoporthoz nevében folytat tárgyalásokat. Rajtuk kívül szerepel Foubel párisi bankár, aki franciákat és egy berlini ügyvéd, aki német tőkések képvisel e nemes versengésben.

Balatonföldvár igazgatósága eddig egyetlen ajánlattevőnek sem adott opciót,

hanem megvárja a kormány döntését és csak azután választ az ajánlatok között. A győztes az lesz, aki legalább 10.000.000 dollárt hoz, mert a kormány kötelezőnek teljesítéséhez ennyire van szükség.

10.000.000 dollárja az öt ajánlattevő közül eddig egyiknek sincs

és így egyelőre a versengés inkább elvi, mint gyakorlati megoldást céloz. A pályázók ugyanis, mind azt remélik, hogy a koncesszióval a markukban, majd a hiányzó millió dollárokat is megszerezhetik...

Páris őszre is hosszú aljat, téltre bársonyt, cobolyt és báránypremet, vérpiros kelméket és — fátylat diktál a nőknek

Páris, augusztus 31.

(A Reggel tudósítójától.) A kora őszi Páris déli és délutáni korzói mulatságos látvánnyal szolgálnak. Itt látható, békés tömegszépségben, a hosszú és a rövid alj, az immár „tegnapi” szoknya, amely a térdet verdesi s az új divat, a nagy-láz: a bokáig érő szoknyarészek, amelyek a hosszú ruha diadalát jelentik.

A divat váteszei pedig jelentik, hogy az a meghosszabbodás az ősz előrehaladásával mind nagyobb tért fog kódtani, már nemcsak az

ugyanczelt nagy toletteteket, délutáni és estélyi ruhákat szabják hosszúra, hanem az utcai kosztümöket is trotteuröket is, sőt megpróbálkoznak csirányban még a kimondottan sportruhákkal is! Legalább is erre a pályfordulásra engednek következtetni a legnagyobb couturier-ek őszi kollekciói, amelyeket a vevőkönységüknek most mutogatnak. S

az alj meghosszabbodásával karöltve jár a derek megrövidülése:

a hosszú derek már ritkaságszámba megy a kollekciókban. De nemcsak az új sziluetet és vonalat rajzolta meg az 1929-es őszi divat, ha-

nem meghatározta már az anyagokat és színeket is. Szép sima és mintás gyapjúkelmék s a régifutó jersey fantasztikus választéka mellett az őszi és a tél abszolút divatja lesz a bársony.

A színek és árnyalatok ideai gazdagsága minden képzeletet fölülmutat. Azok a szabók, akiknek vevőkönysége nem törődik az árral — a nagy idegenforgalmu Párisban még az is van! — nemes prémmel díszítik bársonymodelleiket s a szőrmeik közül is a cobolyrak adják a királyi előséget. (Itt kell megjegyezni, hogy egyébként kabátokon, ruhákon s az esti capeken állandóan alkalmazzák a rókat meg a hermelint és kelme helyett nyírt fehér bárányból egész köpenyeket és capeket szabnak.) Ami a színeket illeti, fölkerem a hölgyeket, nézzék meg az őszi virágkiállításokat: a szép, melegsínű dőlthátú egész színskáláját képviselik a délutáni s esti kelmék őszi mintái.

különösen divatosak a mély, vérpiros vagy a bordeauxi borra emlékeztető színek.

De a szépséges minták impímek még mindig nem távoznak a divat láthatáráról. A nyári, virágmintás mousseline-okra virágmintás, impím bársonyok, pannaok és tafetasok kövölkezik, sőt a mousseline se lesz még egészen trónjavesztett, csupán redukálják bizonyos esti ruhák területére. Mintáztak ezáltal minél nagyobb lesz, például — amint azt egyik most készült mousseline-on láttam — képzünk el óriás, almazöld margarétákat, amelyek nyerselyemszíni levelek hátteréről világítanak s amelyeket itt-ott egy-egy fekete pont melytől el. Végül még egy kis részletet említenék itt az új divatból:

fátyolt ma nagyon sok hölgy visel.

Ez az ideai fátyol nem tapad az arára, sőt föle bizonyos körzet távolaságában marad és célja, hogy diszkrétan beárnyalja a hegyi levegőtől vagy tengerparti naptól még erősen palatin és kifényesedő arcot.

Lósport

Ibikus kemény finis után rövid felhosszal nyerte az Erzsébet királyné-díjat az auszelder Bábó ellen

— Kitarítás 3-ik. — Alinári utolsó —

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap futották az őszi versenykampány legértékesebb tenyészversenyét, a 2000 méteres Erzsébet királyné-díjat. A nagy díj Schejbal őbersége révén gróf Wenckheim Dénesnek jutott. A nagy díjban 61.000 pengő volt a totalizátor forgalma.

Részletes eredmény:

I. futam: 1. Csákány (3:10) Gutai, 2. Póldás (1½) Esch. Fm.: Mirjam, M. I. sz. 4h, 2h. Tot.: 10:11. A levig Póldás vezet, majd Csákány váltja föl s igen könnyen nyer.

II. futam: 1. Don Carlos (2) Szabó L. II, 2. Paródia (3) Gulyás B. 3. Febula (4) Takács J. Fm.: Bízalom, Sarkány, Cortina, Horace, Mirabelle, Nador, Cipou, Adria, Minto. 2h, nyh. Tot.: 10:31, 43, 18, 18. Don Carlos külső stárből kiűnőn nyert el. Belül Febula, Adria, Cortina, Paródia helyezkednek el. Horace 300 méterig frontban van. A távlat Don Carlos nem éri el, s ez elég a nyereshez, Sarkány jó negyedik.

III. futam: 1. Ibikus (6:10) Schejbal, 2. Bábó (20) Tuss, 3. Sisakos (20) Blaskovics. Fm.: Somogy, Alinári, Baldoyle, Búske, Kitarítás, Buzogány. Fejh, 2h. Tot.: 10:19, 13, 62, 47.

Az ut elején Kitarítás, Baldoyle, Alinári a sorrend. Ibikus hátul. Majd Sisakos áll az élre s a tavig erős tempóban több hosszal jár az élre. A táv után Buzogány, Kitarítás, Bábó törnek előre. Buzogányak pompus momentumra van. Gulyás ránt, Bábó nyer. Most a vársra lovgalt Ibikus szok az élre és Bábóval erős küzdelmet vivva, felhosszal éri el a célt. Sisakos harmadik, Buzogány negyedik, Búske ötödik, Somogy hatodik, Kitarítás nyolcadik, Alinári utolsó. Az eventális kvóták szerint Bábó volt a kilencven negyedik legértékesebb dere: 10:37, Somogy 10:52, Alinári 10:43, Baldoyle 10:57, Sisakos és Búske 10:30, Kitarítás 10:16, Buzogány 10:15.

IV. futam: 1. Damsel (4) Szabó L. II, 2. Boreca (3) Hulme, 3. Sonnenstein (6) Csuta. Fm.: Hortobágy, Farsang, Ciganyasszony, Fontaine, Csokor, Arme Grell, Pillangó, Fejh, Fejh. Tot.: 10:15, 21, 17, 26. Hortobágy lassan kap labrá. Kivül Damsel, Sonnenstein vezetnek, belül Boreca és Ciganyasszony, közepén Farsang. A távlat Sonnenstein látszik nyerni, de Damsel ostar alatt ajt. Kemény finis következik, Boreca, Sonnenstein, Arme Grell, Ciganyasszony szorosan egymás mellett haladnak el a felhosszal nyert Damsel mögött.

V. futam: 1. Buborék (p) Lynch, 2. Toddy (4) Schejbal, 3. Ákos (1½) Csuta. Fm.: Old Hand, Nabob, Felho Rózi. Pour rite, 2h, 2½h. Tot.: 10:23, 11, 12, 12. Buborék végig vezetve igen könnyen nyer. A második helyen fekvő Ákost az utolsó métereken veszi el Toddy a második helyet. A győztes lovat gazdája 2100 pengőért visszavásárolja.

VI. futam: 1. Nur für mich (1½) Schejbal, 2. Apór (4) Fodor, 3. O. M. (1½) Blaskovics. Fm.: Hévíz, Numa Poni pilus, Funnny, Varázsló, Amant I, Fejh. Tot.: 10:26, 12, 13, 13.

Amant I, Funnny hosszakkal járnak az élre. Apór harmadik, Nur für mich hosszakkal hátul. Amant a távlat el tünik az élrel s a kívül fokozatosan felhozott Nur für mich 1 hosszal biztosan nyeri a versenyt Apór, O. M. ellen.

Ideális nyári utóhura a

Siesta-ban
saisonengedőmennyel.
T. A. 501-60

MINDEN HÁZNÁL
LEGYEN

HA NINCSEK, AKKOR VEGYEN!

Művészfejek

Kosztá József

Képei már rég a múzeum falain sorakoztak, amikor — máról-holnapra — egyszerre föl-fedezték. Ugy jött, mint valami nyári fürgeteg. Öreg festő volt már ekkor, egy emberöltővel és rengeteg képpel a háta mögött; már jól ismerték, de elkor tanulták meg igazán a nevét. Nagy szegénységet vonszolt maga után és tiszteltreméltó, de konvencionális veretű tudást. Festő volt a javából, de nem volt egyéniség. Szürke képeket festett eladgig; vásznaitól müncheni emlékekkel teli naturalizmus ergo-

nált, — mindegy volt, ki festette, akármilyen festette azokat; a múzeumbeli „Házatörők“-re rá néztek és ásitva továbbstáztak az emberek. Kosztá József 50 éves korában született.

Mintha addig nem is élt volna. Mintha eladag soha kézbe nem vette volna az ecsetet. Eladagta régi arát, mint egy maszkot, amelyben nem ismert saját magát... Ötven évnek kellett fölzántania életét, amikor erre rájött... Rájött, hogy 50 esztendeig idegen nyelven beszélt, nem a saját szívéből, nem az anyanyelvén. Most megpróbálta a saját hangján... Ez a hang öblös volt és mélyről szakadó; búgott és örvénylett, friss, el nem élt lázokban zakatolt... Mintha a föld beszélt volna káprázatokban és gyökerekről szakadt nehéz illatokban. Minden képe olyan volt, mint a nyári dörög. És emberek azt hitték: egy óriás lépett elő a föld televény testéből, kezeiben tüzugolyokkal, vállain a magyar glóbuszal. Új képei láttán dagadó izmokkal képzeltek el a festőt, aki

döngő léptekkel jár, acélos mellkassal. Egy títánt képzeltek Kosztá Józsefben.

Aztán előkerült valahonnan. Mint egy mesebeli törpe, öreges fürgeséggel, köpcösen; barnára kopott arccal, gyűrött homlokkal, fekete kemény kalapban.

Egy kávéházi asztalnál helyet foglalt. Ujságokat kért. És félbarna kávéval rendelt sok habbal.

Képeiben vezértéma, amihez minden idegszállal tapad; szűkebb hazája: a szentesi tanya. Környezetét festi; azt festi, amibe belebotlik. Egy világító tanyai házfalat, egy naptűztől vörösré mart leányarcot, egy csokor szentesi, földből tépett mezei virágot, tyukot, embert, mely kutat, nagy barnot — a rajz fölperzselődik ezekben a tanyai dbrázolatokban, fények és árnyak zúzzák szét a formákat. Olyanok ezek a képek, mintha nehéz függönyre vettenék őket a szentesi naptűz... Nem nagy ennek a piktúrának a regisztere; kis dolgok, köznapiságok; ám ezek oly szindrámákat idéznek föl palettáján, amelyekben az egyetemes magyar temperamentum harsan. Minden képe olyan, mint egy ökölkötés. Minden képében dinamikus eleve-
 *
 Ez a tűz a „Kukoricatörők“-ben kulminált; úgy lángolt az föl palettájáról, mint valami égő szökőkút. Hol van ez már a „Házatörők“ pedáns vonalvezetésétől, természetűsége törekvő hangulat-illusztrációjától! A természet: egy talpalatnyi föld számára, amelyen lábát

Vasárnap a kormányzó jelenlétében avatták föl az ország legmodernebb új kórházát Szombathelyen

Szombathely, szeptember 1.

(A Reggel tudósítójától.) Vasvármegye és Szombathely város együttes közkórházát, amelyet a törvényhatóság város és állam közös hozzájárulással ötmilliópengős költséggel emeltetett, vasárnap avatták föl ünnepélyes keretek között Horthy Miklós kormányzó és felesége jelenlétében. A kormányzó reggel 9 órakor érkezett különvonatán. A pályaudvaron Vass miniszter, a város képviselője, Dréhr államtitkár, Tarányi főispán, Kiskos polgármester vezetésével nagy küldöttség fogadta. A kormányzó a fogadás után gróf Erdődy Sándor ötfogatán hajtatót be a városba. Az ünnepi menet a levonték sorfala között haladt végig a lombfűzerekkel díszített és föllobogóztott útvonalon.

A kormányzó a püspöki várba hajtatót, ahol gróf Miklós János megyéspüspök a káptalan és az udvari papnag élén üdvözölte őt a palota bejáratánál. Amíg a kormányzó felesége szentmisét hallgatott a házikápolnában, a kormányzó visszavonult lakosztályába, ahonnan 11 órakor ment a közkórházba a főlátó ünnepségre. A közkórház kertjében hatalmas díszsátor emelkedett. Itt foglaltak helyet a megye és a város társadalmának előkelőségei. Dr. Pető Ernő igazgató-főorvos üdvözlőszavai után a kormányzó közvetlen szavakkal megadta az engedélyt az ünnepély megkezdésére, amire Horváth alispán a vármegye, Kiskos polgármester pedig a város közönsége nevében köszöntötte a kormányzót. Az ünnepi beszédet Vass miniszter mondotta. Utalt arra, hogy valamely intézmény létesítésének akkor van történelmi jelentősége, ha abban összeköttek a nép és vezetőinek vágya és akarata. A nemzet lelkét, annak hullámverését figyelemmel kell kísérnie annak, aki rajta haladni akar, mert amint a költő mondja: „Ha fölül is van a gálya, mégis a víz az ur!” A nemzet lelkében uralkodó erőket okos vezetéssel olyan irányba kell terelni, amely a nemzet nagyvátételére szolgál. Egy kórház olyan bástya, mint amelyet valamikor a tatár és török veszedelemmel szemben építettek.

A kórházban kinevet keresnek a nemzet beteg fiait — egészségtüket — és kinevet visznek oda — veszélyeztetett életüket!

Végül köszönetet mondott az államfőnek és feleségének megjelenésükért és hangsúlyozta, hogy a Dunántúl szeretete — ha földje és levegője a maga természeténél fogva más is — ugyanolyan, mint a Duna — Tiszaköze.

A kormányzó ezután körsetét tett a kórházban, amely az ország legmodernebbül felépített és felszerelt kórháza, majd visszatért a püspöki várba, ahol Miklós püspök villásreggelit adott tiszteltetésre. Délután a sportpályán megtekintette a kerületi leventeverenyt, ame-

lyen három vármegye leventéi vettek részt és este 7 órakor különvonatán visszautazott a fővárosba.

Itt: albérlő.

Szentesen: földesur.

Szeretné összehesíteni egész Szentest. A föld az ő igazi szerelme, amikor fest, négyzetöleket táncolnak a szemei előtt... Amikor áradt a Pénz és a művészetnek is divatja volt, minden megkaparintott bankját földbe gyűrte... Loholt, izgult, folyton utazott, eltűnt, földet vásárolt... Újjaira szines aranygyűrűket gyűjtött, mellényét tekintélyes aranyláncsal ékesítette... Pénzt nem hozott Pestre, csak képet. Azt minden pesti boltban földváltották. Jó pénz volt. Nem is nézték, mi van ráírva, csak az aláírást.

Azt fizették.

A múzeum falain öregesen néztek össze régi képei, amikor megfátalodott önmagával oda ujjában bevonult. Szomszédait szomorúan lettek mellette, szürkék, fakultak. Régi képei, amelyeket harmincegyháromezer korában festett, úgy néznek testestestekre, mint az idegekre... Egész világ tántog közöttük. Amazokat egy harminchárom éves öreg ember festette, emezeket egy hatvanöt éves szentesi ifjú... Megszürkült homloka mögött ninesenek délibábos álmai... Férfiasan áll a talpán és bátran nekigyűrűzik a rohanó életkeréknek.

S visszalendíti.

Bálint Jenő

Európa-körrepülés

Mi sem bizonyítja jobban az abszolút bizalmat, mint hogy

34

Budapestben átrepült résztvevő közül

19

CASTROL

motorolajjal repült

Aki még nem használja, saját érdekének tartozik vele, hogy azonnal kipróbálja

Több mint 300
viszonteladónál kapható

50
ÉVES A

Rosen's

PORCELLÁN

Kérjük jubileumi
kirakataink megtekintését!

VERŐ RT. BUDAPEST,
IZABELLA-U. 50

HIREK

Epitáfium

— Irta Juhász Gyula —

Az ismeretlen szenvedésnek
Legyőzött katonája pihen itt.
Kevés lesz néki az öröklét,
Hogy elfeledje gyöttrődéseit.
Az életét ő elhagyta
S levelezte csöndesen.
Mint jegyesét, várta halálát
Es elpusztult reménytelen.

Mint a kagylóban távoli és tompa
Zugással sir a tenger, az örök.
A lelkekben is halkan haldokolva
Fülbünnig messzi, régi örökök.
Oly fűtökzatos, idegen a hangjuk,
Oly mélyből jönnek, mint egy fűt világot,
Igy a rögökkel dobált sír hant zűg
S így süttögnak a temetői fák.

(1929 augusztus 31.)

Balás contra Oreczy

Csak egyszer, egyetlen egyszer Rotterdam és Harwich között, átkelőben a La Manche csatornában, amikor a felfeszített elemek játékszere lett a hajó, éreztem az emelygésnek azt a leküzdhetetlen ingerét, ami e héten fogott el, olvasván sipeki Balás Károly, a Pázmány Péter Tudományegyetem tanárának, ezidei jogi dékánjának és báró Oreczy Lajosnének a legteljesebb nyilvánosság előtt tárgyalt botrány-pörét. Azt hiszem minden jóízű magyar állampolgár osztozik ebben a kiábrándító, fájdalmas érzésben. És nagyon helyeselné tudom Lindmayer ügyész ur felfogását, aki nem a panaszos és nem a vádlott, de a megsértett magyar társadalom és a piruló erkölcsi jogrend nevében kérte, hogy a botránypör második folvonása zárt ajtó mögött játszódjék le.

Sok mindent megélt, de he kell vallanom: értetlenül állok az egyetemi professzor ur etikai felfogásával szemben! Ugy hallom, hogy az ifjúságnak szellemi és erkölcsi vezetésére hivott tanár ur még hozzá nemcsak tudós, hanem közéleti ember is, aki hazánkat külső országok döntőbírója előtt képviseli. Ez embernek megáll az ész! Micsoda színvakság az, amelyik nem látja, hogy a közélet emberének nem szabad közbotrányt okozni. És a professzor ur, ezek után, hogy viszonyának minden sikamlós részletét valami megfélemlítő nonszaltszsal a nyilvánosság előtt tárta, azt hiszi, hogy gazdasági, társadalmi vagy családi morálról prelegálhat tovább a magyar ifjúságnak az ország első katedráján? Hallom az ellenvetést: magánügyekhez és ahhoz, ami a ház négy fala között történik, a nyilvánosságnak nincs köze. Igen ám, de amikor a professzor ur kérelmet, tapintatlanul, erőszakosan, közügygő léptétele a magánügyét és nyolcéves szerelmi affér-jának minden porát és szennjét, mint egy törő-rongyot kirázta az ablakon át az utcára. Még azt a szabályt is elfogadom és követem, hogy maradjon a magánélet akkor is érintetlen, ha nem tisztá. Hagyjon békét a nyilvánosság az keze nem csak a családi fészkeknek, hanem a teljes viszonyok barlangjának is! De még ettől az emelkedettebb érzéstől is áthatva, annyit csak jussunk van megkívánni, hogy aki közzeszerpet vállalt, az ne barlangban lakjék, hanem fészeken. Aki közpályán él, annak a házafala legyen üvegből. Tisztaságnak kell ott lenni kívül-belül, hogy a legkényesebb ízlés és a legérzékenyebb lélek is beléphessen oda.

Sipeki Balás Károly tanár ur a magyar polgári társadalom felfogása szerint nem lehet ezek után a magyar ifjúság követségére méltó eszményképe a tudomány egyetemén. Mi annak a nemzedéknek vagyunk a gyermekei, amelyiket arra tanítottak mesterei, hogy aki nőkről akar írni, mártsa penáját szivárvány színűbe és hintse be sorait lepkék himpórával. A háború utáni években az a bayardi érzület bizony megkopott, elfakult, lezüllyött. A pörben szereplő hölgy, az egyetemi tanár ur szerelmi párnerre, sem kelti föl bennünk a tisztas anyja, ártatlan leánya, vagy becsületes felcsegg képzetét, akinek hírért, nevéért,

női méltóságáért ismeretlenül sikraszállni a magyar férfihűség és uriság iratlan törvénye volt. De bárki legyen is ez a boldogtalan idegromos, a nyilvánosság előtt úgy vesszőt futtatni vele, mint ahogy azt ömeltósága sipeki Balás Károly cselekedte báró Oreczy Lajosné, Beke Olgaival: Magyarországon példátlan eljárás és tisztesség ne essék, mondván, megfélemlítően lelki barbarizmus...

A lovagias magyar törvényhozó a női becsület védelmére speciális törvényeket hozott, amely a megfélemlítő nő ingatag tisztességét is oltalmazza. Ezzel azonban nemcsak a törvény elé került ártatlan vagy bűnös nőre teríti hermelin palástját a magyar Justitia, hanem a demoralizáló, gonosz példákot megkíméli az ifjúságot és az emberi együttélés legszentebb formációját, a családot.

Egy egyetemi professzor a magyar társadalom kiemelkedő posztján teljesít szolgálatot. Minél magasabb a hegy, annál messzebb látszik a teteje, annál jobban éri a szél, annál ragyogóbban süti a nap. Aki odaköltözik, legyen az miniszter, államtitkár, főispán, képviselő, főtisztviselő, vagy egyetemi professzor, annak el kell készülnie arra, hogy minden szava, tette, eljárása, még magánélete is a nyilvánosság fokozottabb ellenőrzése és elbírálsa alá kerül.

A közfelfogás nem kíván lehetetlent azoktól, akikre úgy néz föl a mélységből a magasba, mint a társadalom, a fórum példányképeire. Annak a lehetőségnek, hogy a civilizált emberiség állami és társadalmi közösségben éljen, a vallás és az államhatalom után, a legfőbb biztosítéka a szegényérzet. Azt kívánjuk tehát, hogy ha már egy esontjaig és velőjéig megromlott kor cinikus szemérmelenséggel tulcsizt magát isteni és emberi törvényeken, respektálják legalább a hatalom és köztisztesség magasságaiban székelők a világföntartó szegényérzetet.

— Lényeges változás néhány napig nem valószínű... A budapesti meteorológiai intézet vasárnap kiadott jelentésében az időprognózis a következő: meleg idő, szóránys helyi zivatarokkal, lényeges változás néhány napig nem valószínű. — A szeptemberi kánikula tehát egyelőre még tartósan ígérkezik. A meteorológiai intézethez beérkezett jelentések szerint a hőmérséklet az egész országban meghaladta a 30 fokot. Budapest volt az ország legmelegebb városa; a fővárosban hivatalosan 33 fokot mértek, hasonlóan nagy hőség csak Magyaróváron volt. Szegeden 32. Szombathelyen 32. Debrecenten 30 fokos meleg volt. Zivatar csak itt-ott mutatkozott; Budapeston vasárnap elmaradt a déli zivatar, amely napok óta már szinte programszerűen fut át a fővárosban. A zivatar elmaradásával így vasárnap különösen fűlést volt a hőség s a strandok és a Duna tükre egyáltalában nem mutattak őszi képet, ellenkezően, a fürdőzők és esőnapok tizezreivel a legizgalmas nyári napokra emlékeztettek. Ez a tikkasztó szeptemberi vasárnap — s általában a most uralkodó hőség — élénken rácsfol a közhit kalendáriumára, amely szerint szeptemberben már itt az ős. Jönnek a gyerekek az iskolába, vége a nyárnak, a nyaralásnak, — ezzel szemben a valóság az, hogy még egyáltalában nincsen ős, még mindig nyár van s ez még nem a vénasszonyok nyara, ez még kánikula. A megfigyelések szerint ez nem is abnormis jelenség. Több évtizeddel ezelőtt még elég ritka volt ebben a szezonban a hasonló hőség — 1877-ben és 1886-ban 13 ilyen meleg napot jegyeztek föl — az utóbbi évtizedben azonban már határozottan észrevehető volt, hogy az évszakok mintha eltolódtak volna, késik a tavasz, késik az ős; későbbre toltódott a nyár is, a nyaralás főszezonja. Ez a jelenséget érdemes volna figyelmebe venni s talán későbbre tehetnék az iskolák nyári vakációját, mert most az a helyzet, hogy amikor megkezdődik a vakáció, még nincsen nyár s amikor a gyerekek miatt mindenünnen hazajönnek a nyaralók, még javában tart a nyár. A magyar nyaralóhelyek sorsán nagyot lendítené, ha ezeken a mostani szép nyári napokon nem vinék el közönségüket a hivatalos ős.

— Házasság. Boromissa Ilona vasárnap házasságot kötött dr. Dárdai Zoltánnal Budapestben. — Dr. Büchler Zsigmond ügyvéd vasárnap házasságot kötött dr. Wolf Rózsikával orvossal. — Ladányi Andor gyógyszerész eljegyezte Thomán Lilit. (Minden külön értesítés helyett.)

— Palesztinában helyreáll a nyugalom. Londonból jelentik a Reggel tudósítói: Jeruzsálemben ismét visszatért a megszokott kép és általában nyugalom uralkodik. Az üzleti forgalom normális keretek között bonyolódik le és az elmult véres harcokra csupán a város fölött keringő angol repülőgépek emlékeztetnek. A külvárosokban több kisebb összetűzésre került sor az elmult éjszaka folyamán katonai járőrök és arab rablócsapatok között. Az arab rablóbandák az ország különböző részeiben kisebb falvakban ütöttek föl tanyákat, rablásra kényszerítve alkalmat várva. Nyugtalanul a helyzet Északpalesztinában, ahol Beisan közelében arab csapatmozdulatokat észlelnek.

— Vasárnap letartóztatták egy bojt, aki korzón ment a rabizott autótól. Gödry Géza százados felesége a Király-Színház Csengery-utcai bejáratához telefonon egy bojt kért az egyik bojtvállalattól, hogy az után hagyott autóját őrizze. A vállalat Tóth Ferenc 22 éves bojt küldte ki a századosné Whippet-autójának őrzetére. A bojt a rabizott autót kocskázni ment s miután nem nagyon ért a sofőrjáshoz, a Vessényi-utcaban belezaladt egy taxiba és úgy az autót, mint a taxi súlyosan megrongálódott. A rendőr, aki az összeütközés színhelyére jött, a bojt bevitt a főkapitányságra, ahol amikorra kiderült, hogy az autót csak őrzetére volt bízva, lopás címén letartóztatták.

— A főváros tanácsa rágalmazási pör indított egy városatyja ellen. Junius 9-én a főváros kereskedői és iparosai vilharos nagygyűlésen tiltakoztak a közütemek főtartása ellen. A demonstráción résztvevő több fővárosi bizottsági tag is, élükön Biltner Jánossal és Eber Antalal, akik nagy beszédekben támadták a főváros üzemi gazdálkodását. Vass Béla bizottsági tag a Keresztény Iparosok Szövetsége nevében esatlakozott a mozgalomhoz. — Alapok okunk van rá — mondotta —, hogy kétfeltekünk a közütemi mérlegnek tisztaságában. A morál lesüllyedt — folytatta —, ma már mindent szabad kérdezní és mindent szabad mondani a városüzében. Vass Béla beszéde miatt a székesfőváros tanácsa rágalmazás miatt följelentést tett mindazon hírlapok ellen, amelyek a gyűlésről, illetve Vass felszólalásáról beszámoltak a nyilvánosságnak.

— Halálozás. A gazdasági élet előkelőségeinek és a főzde közönségeinek nagyszámú részvételével mellett temették vasárnap délbén a rákoskeresztúri temetőben Vago Leót, a budapesti főzde egyik legnépszerűbb tagját. A szertartást Fischer főrabbi vezette, majd a főzde elnöksége nevében Frey Kálmán, a főzdetanács megbízásából Nagy Ádor, a Bankárk és Értékpapírkereskedők Egyesületének megbízásából pedig Schörcz Jakab beszéztak az elhunytat. Barátainak koszorúját dr. Grünwald Emil tette Vago Leó sírjára. — Beck Tódr, a Budapesti Helyiérdekű Vasutak tisztviselője augusztus 31-én, 50 éves korában, hosszas szenvedés után, elhunyt. Temetése ma, szeptember 2-án, félón délbén 5 órakor lesz a rákoskeresztúri ny temetőben. — Vasárnap délbén kísérték utolsó útjára Jakab Lajost, a Duna-Száva-Adria Vasut Társaság ny. főfelügyelőjét a Kerepesi temető halottsházából. — Gyv. Engel Sándorné, szül. Krausz Sarolta, életének 80. évében elhunyt. Vasárnap délbén temették Bonyhádon, a család sírhelyén. — Vasárnap délbén 5 órakor temették el Höltriget Ödönt, a Magyar Nemzeti Bank főtisztviselőjét, a győri főköntézet főnökét, nagy részvét mellett.

— Művész sírkövek Gerenday Á. és Fia, Flumei ut. 7.

— Seifovszky belügyminiszter még nem döntött: indít-e sajtópört a Dagály-utcai építkezés miatt. Seifovszky belügyminiszter legutóbb részletesen nyilatkozott azokról a cikkekről, amelyek a Dagály-utcai rendőri lakótelep megépítésének körülményeit ismertették. A nyilatkozat azonban nem terjed ki arra, hogy a belügyminiszter indít-e sajtópört? A Reggel megkérdezte erről Seifovszkyt, aki röviden ennyit mondott: — Még nem tettem semilyen lépést s nem is tudom, mire határozom el magam.

— Letartóztatták a francia kommunista párt vezetőit. Párisból jelentik a Reggel tudósítói: A párszotk és munkások pársi kommunista bankja ügyében a vizsgálóbíró vasárnap három újabb letartóztatási végzést írt alá. Ezek alapján letartóztatták a bank két volt titkárt, valamint Racamond-t a francia kommunista párt vezetőit.

— Nyilvános jogi elemi iskola és óvoda (Spielechule): V. Hollán-utca 15. I. Iráztatónő: B. Mellingner Ilona.

— A vllághírű Rosenthal-porcellán kiállítás: szeptember 1-től 10-ig a „Fővárt, (VI. Jász-utca 30. sz.) ügy- és porcellánügyletkereskedés — este 10 óráig kivülr zárt — kirakataiban.

Margit-körút 43. sz. házban
november 1-re a Statisztika-kertre néző

egy 3 szobás
és a Körútra nyíló

egy 4 szobás
minden komforttal, etago-fűtéssel ellátott

lakás kiadó

Ugyanitt 1 szobás, tűrdőszobás garzonlakás is kapható. Bővebbet a helyszínen

MITTERDORFER
IV, Kigyó-utca 4. sz.
SAISONÁRUSÍTÁSA

félemeleti helyiségeiben
szeptember hó 3-án
veszi kezdetét

Hüvösvölgyi
Parkszanatórium

Nagytakarítás olcsó
gyors és tisztá
DITRICHSTEIN-nél J. 41654 és 55

– Az „Európa körrepülés” alkalmával a mátyásföldi repülőterem megszűnhet élet uralkodott. A beérkezett repülők első dolga volt az utazánuaguk utánpótlása. Olaj szempontjából a Castrol Motor Olaj telepe volt a legkeresettebb és érdekesebb tudni, hogy ezzel az egész földön elterjedt olajjal többen repültek, mint a többi összes olajmárkával együttvéve.

1.

2.

3.

4

Zala György ötvenéves szobrászjubileumát üli. 1879 szeptemberében iratkozott be a bécsi képzőművészeti akadémiára, majd Székely Bertalantól és az ecséttől elhívítja őt Huszár Adolf — a feleségnek. Első szobrája, a Mária Magdolnával meg-

5.

6

(e. z.)

— A legciegásabb budai mondain-szórakozóhely, a *Bagolyvár*, amely midőn lett néhány nap alatt kedvenc találkozóhelye az első 15 farsángnak.

— A kezdődő iskolaév alkalmával ajánlatos már most gyermekeink ruházatáról gondoskodni. Grünbaum, Király-
utca 10.

CAPITOL

„Baby” megbolondította az egész turfot vasárnap délután,

dermesztő finisben majdnem elvitte az óriási arany
Erzsébet királyné-serleget Wenckheim Dénes
„Ibikus”-a elől

(A Reggel tudósítójától.) Eg a nap melegétől a kopár szik sarja, de a tikkadt szőcskenyájak helyett, bár nem tulzatos nagyszámu, de valóga tot publikum szórakozik rajta. Mon Dieu, szeptember egyet írunk, a nagy események régen lezajlottak, nincs is mindenki még ideháza, de ami a legfőbb ok:

olyan szakarai forráság tikkasztja a társaságot,

hogy mindenki külön-külön vítésségi érmet érdemel, hogy a zalugátérek mögöl az olvadó levegőre kimerészkedett. Az urak turfelegan-cijából nem is látni semmit, a legtöbbben fehér flaneladrágban, vagy khakiban s panamakalappal ödöngenek a mázsáló körül, a lovaregyleti tribün híres, gyönyörű hölgyzölglete pedig kong, egyetlen valódi grófnőt látni rajta, azt is imprímében, ami pedig állítólag kiment már a divatból. Nézzünk csak szíjjel egy kicsit. Csekonics Gyula sétál lassu, kimért lépteivel egy szürke Pool-ruhában (ha nem az, nyugodtan az lehetne), mint egy bálvány, s meglepő fiatalosan. Sok a katamatiszt. Az első és egyetlen szürke cölinder, amely szemembe ötlök, természetesen Batthyány Elemér. Színigazgatók, színészek, az előbbieket között ilyen minőségben Hellai Jenő. Természetesen Hatvány Lili, aki ezúttal walk over-ben víszel el az elegancia pálmáját, kezében egy föltűnő piros-fekete-fehér ridiküllal. A nap eseménye az

Erzsébet királyné-díj:

30.000 pengő s egy óriási, derékig érő arany serleg mint tisztelődíj, amely a stewardai páholy alatt van közzemlére kitéve s amelyet meg is bámul a nép. Ibikus és Alinari nevei röpködnek a levegőben, csak ez a két párt futkos, szaladgál föl és alá, más nevet nem is hallani. Mind a kettő óriási favorit s szó sem esik Babyról, a karesu, ideges kis kancáról, aki pedig néhány perc múlva önkívületbe fogja ejteni az egész tribünt. Könnyű start. Alinari, a nagy favorit egy percig sínos az élen, majdnem végig Búszke vagy Sisakos vezetnek. Kétszáz méterre a cél előtt ordítja el egy fájdalom hang magát:

Baby, Baby, meg ne esál!

— s egy pillanat alatt forradalmosítva van az egész tribün, az emberek fölhördölnek, mindenki a szegény, nemes, nagyszerű kis Baby ellen drukkolt, mert hogy is jöjjön hozzá egy ilyen senkifia kis partia, hogy elvigyen egy ilyen előkelő díjat a gróftól. (A tribün nem demokratá, az elegáns díjakat nem „rónolja” a jöttment lovacsákknak.) Ibikus közben a szélről föltolakszik s most megkezdődik az összes favoritok figyelmen kívül hagyásával dermesztő finisben az élet-halálharc a nagy aranyserlegért, a harminc darab ezresért és a mai nap dicsőségéért.

Ibikus nyert.

Hajszállal. Baby táguoló orrcimpákkal, egész testében remegve, futva és prűskölve haladt a győztes után a mázsálóhoz, éféket szemet haragosan villámlottak. A totalizátor Babyre

ötvenhétérfőszerez pénzti fizetett volna. Nekem is, mert én is Babyt fogadtam, mint régi, titkos tippemet... Így persze nem fizetett egy vasat se. A méteres arany serleg nem kerül „akárhová”, de a Wenckheimok híres dobózi kastélyba. All right. Menjünk szépen haza. (e. z.)

— Elbucszott a vőlegényétől és föbelőtte magát egy fiatal leány. Nyiregyházaól jelenti A Reggel tudósítója: Veress Mária 25 éves nagydobosi leány, aki katonai szolgálatra bevonuló vőlegényét kísérte ki a vonathoz, vasárnap délután a sínok között forgópisztollyal föbelőtte magát és meghalt. Buesuleveléből kiderül, hogy szerelmi bánatában követte el az öngyilkosságot.

— Vasárnapi forgalmi balesetek. A Hermina-ut és a Borostyán-utca sarkán vasárnap délután a Bp. 24-705. számú autó, amelyet Klein Jenő sofőr vezetett, fűszaladt a gyalogjáróra és négy járókelőt megsebesített. A sebesültek: Winkler Ferenc kereskedő-ség, Brauer József tanuló, Kovács József kovács-ség és Tassler István munkavezető. Winklert és Kovácsot súlyos sérüléssel vitték a mentők kórházba, a másik két sebesültet a helyszínen költözték be. — Lódi János sofőr a Rózsa-utcaiban vasárnap elütötte Kungler József 7 éves Erzsébet nevű leánykáját, aki az arcan sebesült meg. A szerencsétlenül járt kisgyereket a mentők részesítették első segítségben. — Silberer Gyula tanuló vasárnap a Teréz-körúton ki-esett egy 6-os villamosból és a térdén és a karján szenvedett zúzódásokat.

— Baleset a Városligetben. Herskovits Hédi varónő vasárnap délután a városligeti Széchenyi-fürdőben véletlenül megcsúszott, elesett és a ballába el-főrt. A szerencsétlenül járt fiatal nőt a mentők részesítették orvosi segítségben, majd a lakására szállították.

Orvosi hír. Arányiné, dr. Timár Rózi gyermek-gyógyász, az Országos Stefánia Szóvelszg. rendelő fő-orvosa, rendelősz. VI. Rózsa-utca 62. sz. (Andrássy-ut-sarok) helyzete át. Új telefonszáma: Automata 212-67. Dr. Deutsch Arthur, a Budapest székesfővárosi Szent Miklós-kórház rendelő orvosa, bőrgyógyász, ismét rendel. — Dr. Iszkovics Teréz fogorvos szabad-ságáról visszaérkezve, ismét rendel. V. Pannónia-utca 17. (Sziget-utca 29.) Telefon: 973-97. — Dr. Szűts Gyula ideg-orvos, pszichonanalitikus, szabadságáról visszaérkezett. Telefonbejelentés 29-26. — Dr. Gansel Imre (Andrássy-ut-98) szabadságáról visszatért. Tel.: A. 122-34.

A légiforgalom őszl menetrendje. A Magyar Légi-forgalmi Rt. és a vele üzemközöségben működő Deutsche Luft Hansa A.G. őszl menetrendje szeptember 1-én lép-díbe és október 10-ig tart. Az új menetrend a nyárral szemben csak lényegtelenséül változott, úgy, hogy a Budapestről reggel induló gének tovább is csatlakozása van a legtöbb európai állomással és a napi négy járat lehetővé teszi úgy a budapestieknek, mint a bécsiéknak, hogy egy nap alatt járják meg az utat a szomszéd fő-városba és vissza.

A pápa követének utasításokat adott a palesztinai katolikusok védelmére

Róma, szeptember 1.

(A Reggel tudósítójának távirata.) Monsi-gnore Valery a Szentiszékes palesztinai és egyip-tomi apostoli kiküldöttje, akit a pápa sürgő-sen Rómába hivatott, vasárnap meérkezett és a pápától azonnal magánkikhallgatáson je-lent meg. A kikhallgatás egy óra hosszát tartott és a palesztinai helyzetre vonatkozott. XI. Pius pápa

utasításokat adott a pápai delegátusnak a palesztinai katolikusok védelmére vonat-kozáan.

— Halálraégette a fölrobbant spirítusz egy vasutas leányát. Pécsről jelenti A Reggel tudósítója: Balog József Máv. tisztviselő Anna nevű leánya vasárnap ebédidőszéshz tüzet rak-kott. A tüzhelybe rakott fa nehezen akart meg-gyulladni és ezért a leány denaturált szesz ön-tött a forgácsra. Az üveg szétpattant és Balog Anna ruháját tüzet fogott. A szülők segítségére siettek gyermeküknek, de nem tudták a faklyá-ként lobogó ruhát eloltani, hanem maguk is megsebesültek, az apa az arcan, az anya a két kezén szenvedett súlyos égési sebeket. Mire a leány ruháját sikerült eloltani, már eszmélet-lenül fektült a földön. Azonnal beszállították az egyetem sebészeti klinikájára, ahol délután meghalt.

— Megnyitották a kaposvári repülőteret. Kapos-várról jelentik: Vasárnap nyitották meg a Kaposvár közvetlen közelében levő aszári repülőteret. A meg-nyitó ünnepségen a többi között megjelent Nádasy Imre volt országos főkapitány, örgróf Pallavicini György, a megye vezetősége és Kaposvár város tanácsa.

— Sportbalesetek. Horváth Gyula futballjátékos vasárnap délután Kispesten, a Sárkány-utcai pályán oly szerencsétlenül esett el, hogy a balesetjénél súlyosan megsebesült. A kispesti mentők részesítették segítségben. — Délután a Lehel-utcaiban levő Ecséti-sporttelepen Kertész Sándor gépkocsivezető, aki mint néző volt jelen a mérkőzésen, utána kapott a feljő repülő lánálának, eközben megcsúszott, elesett s a térdén, a lábán és a fején súlyosan megsebesült. A mentők a Rókus-kórházba vitték. — Rókus-kórházba tisztviselő, aki vasárnap a szentendrei sziget közlé-ben csónakázott, kinyitott a csónakból és eközben súlyosan megsebesült. A mentők életveszélyes állapotban vitték a Rókus-kórházba.

— Egy fiatal nő holttestét fogták ki a Dunából. A Rudolf-rakpartnál vasárnap délután a rendőrségi mentőosonakkal egy 20-25 év körüli nő holttestét fogták ki. A holttestet a törvényszéki bontani intézetbe szállították. A halott kiletének megállapítása végett a rendőrség a nyomozást megindította.

— Itt az új iskolai év. Szülőnek, gyermeknek egyfor-mán gondokat okoz és ebben szint segítségére mindkettő-nek a Magyar Divatcsarnok. Elöl az alkalomból lapunk mai számban megjelent a Divatcsarnok egy aranyzárk-szerű hirdetés, amelyben nagyjából föl vannak sorolva azok a cikkek, amelyekre ilyenkor szükség van. A gyer-mekruhák és kabátok széles fölajással a legjobb kivitel-ben készülnek. Ehhez hasonlóan a többi cikkek is. Mielőtt bevásárlást eszközöl, győződjék meg vételekényszer nélkül az áruház elsőrendű áruiról és igen jutányos árairól.

Európai körrepülés

UJABB

SHELL

GYŐZELEM

Első díjat

„A 4” jelzésű gép MORZIK pilótával nyerte

Shell benzin

Shell Voltol

használat mellett

Shell Kőolaj Részvénytársaság

Budapest V, Alkotmány-utca 18

Özy, Guttmann Jenőné, szül. Kalser Amália, felesége, dr. Kerekes Sándorné, Guttmann Irén, Guthy Búszke és Ilonka, gyermekei, dr. Kerekes Sándor, veje, fájdalomtól lecsúszva jelentik, hogy

Guttmann Jenő

az imádott férj, édesapa és após, kinos szenvedés után elhunyt.

Temetőzése szeptember 3-án, kedden délelőtt 10 óra-kor lesz a rákoskeresztúri izr. temető halottas-házában.

Gyászruhák

4 óra alatt

Horváth és Halász

női gyászruhákészítő vállalat, IV. Váci-utca 25

Teljes gyászfelszerelések speciális raktára

Telefon:
Aut.
871-09

Zongorák, pianók

legjobbakk legolcsóbbakk legkönnyebb feltételekkel

Reményinél

Budapest VI, Király-utca 58-60. szám

SZÍNHÁZ

Reggeli levél

Mondja, kedves A Reggel,

szellemes lesz ma reggel?

— Nem szeretnék túlságosan fárasztó lenni, illetékes helyen ugyanis meggyőzték arról, hogy a szellemesség ebben a tikkasztó kánikulában kíméletlenül fárasztó. Parancsoljanak helyet foglalni: gint, cinsamo-l, whyskit szóddával?

— Köszönjük. Egy cigarettát talán a gyűjtéményből. Nos, mi újság a reggeli fronton, sőt A Reggel reggeli frontján? Vihar vagy szelcsend?

— Kis sirocco a budai tájak felől, a közelgő villámlás, jégverés, égdörgés ígérte. Indul a szezon az egész vonalon: színházban, színteremben s egyéb művészeti körökben egyaránt — a politika kivételével. Ott még a nyári hercejárás uralkodik. Tessék, kész a whyski és a babys-drink...

— Ezt nevezük vendégszeretletnek! Első korty: a két két felénk nyári premierjére vagyunk kíváncsiak.

— A takaróra kicsinosított Andrássy-ut (Báthy artistikus, szép munkája) ugrott az első fejest. Kicsit bizonytalanul, de három fő darabja révén elég szerencsésen. Ezek közül tetszésünket leginkább a „Szeparé” című kis Pygmalion-Liliom életkép nyerte meg, szerzője Török, fűszereplője Pygmalion szerepében Somogyi Bogyó, Lilioméban Peti ur, a Víg-színház büszke művésze. A szerző, akül egy ízben, érdekes magyar darabjával kapcsolatban csak a múlt szezonban ültél úgy kupán a ranchetől ez esetben mit sem tartó kritikát, hogy más embernek még mindig az orra vére csorogna tőle, imponáló harkésszággal terem nemcsak ezzel, de a műsor egy másik darabjával, sőt a Víg-színházban Emőd társaságában éppen sorra kerülő pesti életképével is az élet-küld fronton. A „Szeparé” kicsit keserű, kicsit kiábrándult, de költői munka, van benne egy-két mondat, amelyre Török büszke lehet: bizonyára a nyár elmélyedő nyugalomában, álmatlan éjszakák virádozásában jutottak eszébe. A félbenmaradt jogász-trafikos, Peti, száraz pesti humorral s egyenlőre elcsúszott cinizmussal, de egy sebes lélek meginduló gyöngédségével is mondja el a szeparében Török ur gon-

dolait az életről, morálról, tisztességről a himporos kis virágárusleánynak, Somogyi Bogyónak, aki kis Fedákként, (sőt mintha kissé fedákos rekrizitumokkal is) ugynevezett nagy kabaréprodukciót nyújt. Partnere, Abonyi, finom és diszkrét. Török írta a Búrsony-Dajbukát-pár parasztdarabját is. Néhol kissé túlságosan a gazdasági udvar illatát permetezi ez a különben jóízű darabocskó, amelyben a közönség megállapítható melegséggel fogadta a derék, tehetséges Búrsonyt és a tűzrőlpatlant, gömbölyded Dajbukát Ilonát. Igazán nehezen lehetne rájuk fogni, hogy a közönség nem szereti őket. Senki többlet, harmadszor: a „Miss Európa”. Már ideges voltam, hogy az egész Miss Európa-választás nem nő ki a könnyökön, de aggodalmam korai volt: Bus Fekete-Harmath-Losonczy gondoskodtak róla, hogy az üdítő szépségkirálynőválasztást a hírlapi zenebona után még egyszer és (remélem) utóljára színpadon is fölállítsák. Ettől függetlenül azonban a kis operett ügyes, Szokolay csinos benne, nemkülönben Gőzon, aki pörge-sörtés-kalapos produkcióinak számát növeli ezzel a szereppel. A műsor névjegyzékéből Radót egy pozitívum s Kökény Ilonát egy negatívum segítségével kell még idéznem. Radónak sikere van a „Pardon, pardon, sennora” paródiájával, Kökénynek pedig nincs sikere — a magánszámaival, egyszerűen azért, mert — nincsenek magánszámai. Szerintem ez helytelen. A híres lipótvárosi démon-mamuska-felcseső karikatúra mégis csak ő teremtetette meg, azokban briliáns, mit dugják el apró bluettekbe. Magánszámot Kökénynek!

— Hányal?

— Az már más kérdés. Mondjuk, hogy — egyet mindenesetre!

— All right! Névtelen levelet írunk az igazgatóságnak. Budán?

— Az „Erdélyi diákok” című ábrándos dalosjáték Anday és Innocent költő urak tollából s a rokonszenves, szerény Buday Dénes ur zongorájából, a Mátyás-szobor víziójával, Kazinczy-ruhás magyar diákokkal, „gaudeamus”-szal, Utrechtbe érkező háromszéki „hazai”-val s ráadásul mint vaníliai tejszínhabbal, Vály Ilonával. Az ifjúsági előadásnak kiválóan alkalmas, hangulatos és poézissal teli dalos ábrándot Sebestyén Géza kívül bizonyára kevés vállalkozó merne volna azaz a bizalommal műsorra tűzni, hogy palotát fog belőle építeni az Andrássy-uton. Viszont egy színház misszionális feladatait köze mégis csak az tartozik, hogy ilyen darabokat is színrehozzon. Jólesett Kiss Feri meleg baritonját újra hallani s látni Gőzon színpadi huncfutását. De az előadásnak van egy színészi meglepetése is: Keglevich Mariett. Annyi ideje fizetik aranykrajcár-ápránczsal a tehetségét, hogy örömmel láttuk, milyen könnyedséggel találta bele magát a főszerep összes feladataiba. (Olyan grációzus

Értesítés!

Tisztelettel van szerencsénk közölni a n. é. közönséggel, hogy a Terézköruti Színpad kedd este hírdetett premierjét a jelenlegi műsor nagy sikerére való tekintettel péntekre elhalasztotta.

A Terézköruti Színpad igazgatósága.

volt, mint évek előtt Nagy Endre tanítópáldája alatt.) Tiszti csilloggal tüntetem ki a kadet aspirant-kisasszonyt...

— Reméljük, a direktio is, S mely frontokon várható a legközelebbi ütközetek?

— Mindenekelőtt a nyugatban, ahol a helyzet csak Remarque szerint változatlan, mert még vasárnap dében is inguiban próbálták Jóbbal az élükön a kis malteros leány éjszakai darabját. Góthné, aki a pesti utcai és éjszakai milióban játszó darabban egy mozgó női fehérneműárutótól alakít igen jókedvűen, a következőket nyilatkozta a „Két lány az utcán”-ról:

— Eletszagu ez a darab, amelynek egyik legfőbb erénye, hogy néhol kissé brutális moandivalain is a sziv igaz derűje mosolyog. Titkos és Dayka Margit játssza a két lányt az utcán: a Titkosé a drámaibb, Daykéé, új kis kolleganőnké, a naivszerep, amely azonban nem az a bizonyos cukrosvízes, angyalbaba-szerep, amilyeneket ismert nevünk általában játszanak, hanem az élethez közelálló, hus és vérből való — valami. Az én szerepem olyan, amelyre háromnapig rábeszélés után szoktam csak magamat elszánni, de ha egyszer azán rászántam magamat, akkor... Na, de ezt hagyjuk. Játsszik még Törzs, Rajnai s az aram fontos szerepeket; mi mindnyájan igen bíznunk a darabban...

— Igen, valami furcsa siker-bouquet-ja van az egésznek... S a többiek?

— A Királyban a Szemes Béla darabjának operettváltozata s az Izabella-téren Fedák. Mához egy hétre tehet — ha meleg lesz, ha nem — hivatalosan is benne leszünk a szezon golfár-mában...

— Majd uszunk az árral. Nemzeti?

— Vasárnap este nyitotta meg kapuit s a kánikula ellenére majdnem telt ház nézte végig az újonnan rendezett „Az ember tragédiá”-ját. A szereposztás is új volt: Adámt most játszotta először Forgács Antal, Erát Szabó Margit, Lucifort Timár József, ami színházi nyelven annyit is jelent, hogy fiatal gárda vonult a vezető szerepekbe. Pájdalom — csak a színpadon! Forgács Adámja erőlen, mint a Törley-plakát eneredt fiatal embere, Szabó Margit Evája nem azokban a testi és lelki dimenziókban mozog, amelyhez a mai Éva a nagyközönséget hozzászokatta. Timár, én a intelligens volt, de Lucifer démoni szuggeszti-tása nélkül, malheureusement... A római jelenetben üde és temperamentumos Hyppia volt Környey Paula. Hevesi színpada szép, a képek

Belvárosi Színház

Igazgatók:

Heltai Jenő és Lengyel Menyhért

Megnyitőelőadás:

1929 szeptember 10-én, kedden este 8 órakor

Földnélküly János

Vígjáték 4 felvonásban

Írták:

Lengyel Menyhért és Karinthy Frigyes

Fűszereplők:

Radó Mária, Somlay Arthur, Z. Molnár László, Maly Gerő, Kovács Terus, Sugár Lajos, Lengyel Vilmos

Rendező: Bródy Pál

Nyilvános főpróba:

1929 szeptember 9-én, hétfőn este 8 órakor

Jegyek a főpróba is a pénztárnál válthatók

Víg-színház

Szombaton, szeptember 7-én, először:

„Két lány az utcán”

Emőd Tamás és Török Rezső új vígjátéka

Fűszereplők: Titkos Ilona, G. Kertész Ella, Dayka Margit, Törzs Jenő, Góth Sándor, Rajnai Gábor

Fényes
csak **1**
napon
pénteken, e hó 6-án
Leánykaruhák
nagyon csinos, mintázott kelmékből,
6 évesnek **4.80**
Nagyságunként 30 fillér emelkedés
A péntekig beérkező postai rendeléseket fenti árakon szállítjuk
Calvin-tér 7

Rod la Rocque Bébé Daniels

és

Lukács Pali

szerepelnek a

Palace

csudajó csütörtöki műsorán

Nyittható tető

lömörítése mesteri, a díszlet konstrukciója monumentális. Még egy Nemzeti Színházi hír: a Mórca-Bornemissa „Elektrá”-ját Tökés Anna fogja játszani. Így a Sophokles „Elektrá”-ját (Hetyey Aranka) két „Elektrá”-ja lesz a Nemzetinek. Ami még pozitívum, hogy Bajor Gizi játssza majd a Fodor-darab női főszerepét, Fodor egyenesen neki is írta ezt a szerepet...

— Kis ugrás: film, orfeum?

— Az orfeumban ép vasárnap este volt a megnyitó előadás. A varieté kassza — kánikulai hangulatban kezdődik, de Istenem: miért ép az orfeum ne érezze a szeptember elsejei forróságot? Smilowski balalajka-száma különben nem is rossz; az orosz énekes igazi kaukázusi dalokat adott elő, amelyeket még nem hallottak Budapesten, — és a Schwarz kisasszonyok bécsi kedélyességű jazz-zongoraszámának is sokat tapsoltak. Zerkovitz Béla régi híres operettjének, az Aranymadárnak, egyébként ezen a premieren volt a 351-ik előadása... A kis Eggert Mária első „nagylány-szerep”-ében elragadóan kedves. Renato Ferruccio — alias Huszár Ákos — sem jött hiába haza egy hónapra Barcelonából. Temperamentumos, szép-hangú spanyol bonviván lett belőle — a kínai szerepében... A filmesemény pedig 4 mozi-színházunk magyar képet mutat be, a „Mária nővér”-t, amelyben három magyar művészünk, Báthory Giza, Zátory Kálmán és Réthelyi Lajos viaskodik a pálmáért a szépségért. Iris Arlannal és Werner Pittschau-al, szegény-nyel, aki azóta tragikus halált halt... Tout Budapest ott lesz a bemutatón.

— Egyszer egy szót Darvas Lili-ről...

— Untergruglban (hallja, milyen szép tiroli név) töltött legutoljára két hetet 1700 méter magasságban a tenger fölött, ahová még autót sem vezet és ahová igazán még a madár sem jár, teljes visszavonultságban. De már visszakerékezt Bécsebe és jelentkezett Reinhardtéknál. Voila...

— Pesti?

— Nem olvasta a Molnár nyilatkozatát? Szó sem lehet róla. Még valamit?

— Igen...

— Jó, jó. Hát... Egy előkelő családtól származó fiatal ember le akart ruccanni két napra Olaszországba, de úgy, hogy azt egy barátja, akinek a felesége is éppen Olaszországban volt, a világtól meg ne tudja. A barát ugyanis amúgy is gyanakodott. A kérdést úgy oldotta meg, hogy detektívtel figyeltette a barátot, hogy mikor megy el hazulról és utána néhány perccel fölkhívatta őt a saját nevében telefonon, hogy kereste, otthon pedig meghagyta, hogy minden telefonálásra azt felelje: a méltóságos ur éppen most ment el hazulról.

— Rómák.

— A történet csak most kezdődik. A feltételezészőldemű sárkánya, amely a jó-kicsi, hü-kicsi nőknek annyira, de annyira nem tetszik, kikézdte a barátot is. Föltűnt neki ugyanis, hogy pont akkor telefonálnak neki folyton, amikor ő éppen nincs odahaza. Fogta tehát magát és visszatelefont. Félőránként s mindig más és más nevek alatt... Persze mindig azt a választ kapta, hogy a méltóságos ur stb. éppen most...

— És, és, és???

— Amikor két nap után végre találkozott vele, csöndesen csak annyit mondott: Kérlek,

felhívhattál volna egyszer Velencéből is, hátka akkor otthon lettem volna. S természetesen beadta a válópórt...

MOZI

Adj jót és olcsón

— ezt a jelszót adta programjának a Star két mozija, a Corvin és a Kamara. A jelszónak és a programnak egy hét alatt hihetetlen sikere lett: minden pesti mozi követte, kisebb-nagyobb mértékben, a Corvin helyárlészállítását. A két mozi, amely megindította a helyárlésbódást, mottója első részét is beváltja: nagyszerű filmeket játszik hétről-hétre.

A Kamara most esütőrtöktől kezdve Somerset Maugham „Eso”-jének filmváltozatát (a rég látott Gloria Swannonnal a főszerepben) együtt játssza egy Lon Chaney-filmmel. Két ilyen név együtt olcsó helyárlak mellett — enélkül nagyobb sikere csak egy programnak lehet ezen a héten: a Corvin-ének, ahol a Mária nővért mutatják be.

„Az éneklő bolond”-ot, az első beszélőfilmet szeptember közepén mutatják be Budapesten

Jön! Végre csakugyan jön! Nem tellik bele három hét és Budapest közönsége láthatja és hallhatja a „Talkie”-t, az igaz, hamisítatlan beszélő, zenés és énekes filmet. „Talkie”-et a tegyavából! Azt a bizonyos hangos filmet, amely tulajdonképpen meghódította Amerikát és Amerika után minden országot, ahol már hallották. Ez a film a híres „Singing fool”, vagyis magyar címmel: „Az éneklő bolond”.

Cím szereplője Al Jolson, Amerika legnépszerűbb színésze, olyan komikus, aki megírta magát az embert. Olyan színész, aki mindent tud: nagyon egyszerűen játssza, pátosz nélkül éreztetni a legmélyebb dolgokat, egy kicsit karikírozni önmagát, mintha restelné, hogy szíve van és minden hangjába, mozdulatába szívet lopni. De azért táncol, énekel, groteszkre maszkirozza magát és nem járkal hőszerelem-allűrökkel, hanem csak olyan aranyos, ügyes, helyénvaló gráciával, — vagyis tehetséggel, mint nálunk leginkább Rátkai Marci.

No, most képzéljük el, hogy ez az Al Jolson olyan szerepet kapott a „Singing fool”-ban, amilyenről mindig, mindenütt minden színész álmodik, amikor kevesli összes sikerét és éri az akar női... Pincér. Egyszerű, igyekvő pincér egy newyorki éjszakai mulatóban, aki mellesleg nótákat szerez és azokat néhanapján el is énekel. Persze, szerelmes. Egy gyönyörű, hideg, gonosz nőbe, nagyszerű démonba, aki ott hódítgat a lokálban, ahol ő csak pincér. Valami nagy színdirektor jön oda vacsorázni, körül akar nézni, nem talál-e új tehetséget. A szép szőke démon kellet magát, mint reménybeli attrakció és közben döllyös a szegény pincérrel. A pincér szíve fáj és épp ezért a színtében énekel. A nagy direktor őt igenis észreveszi. Sőt, őt rögtön leszerződötteti színházához. Boldogság! A démon átpártol a fölfedezett pincérhez. Ő is kap egy kis szerződést, mert a pincér „menyasszonya”. Idővel a felesége lesz. Haszon-talan kacér, aki nem szereti a férjét. De Al Jolson uszik a sikerben és az örömben is, mindennek dacára, mert fluk született. Drága kicsi kölyök, — a filmen hároméves gyerek, remek színész, alakítja.

Al Jolson sztár a nagy színházban, de haza-

megy és otthon még nagyobb sztár lesz. „Akis-funak éneklő legszebb számai”. Annak a kis ágyánál halljuk először a „Sonny boy”-t, amely időközben világsláger lett. A „Sonny boy”-t halljuk Al Jolson szép, melegszerű baritonhangján, egy csodálatosan közvetlen, kibugygyanó szívhangon — s a film leadópénen keresztül is az élet frissességével. Mert csodálatos szerencsés a filmnek, de Al Jolsonnak is, hogy az ő ének- és beszédhangját tökéletesen reprodukálja a mikrofon. Bizony, nem minden hangot, de az övét igen és a „Singing fool” részben ennek köszönheti példátlan világsikerét. Nem vezetem végig olvasómat „Az éneklő bolond” életregényén. Ez a film, — meg kell nézni és hallgatni! Olyan szép, okos, ékezláb, egészséges meséje, érdekes miliője, gyönyörű zenéje van, hogy igazán minden hallgatóhoz megtalálja az útját...

Hanem még egyet szeretnék itt elmondani. A leadópén már szerelik! Hinderlth angol mérnök vezetésével három héta tart a Western Electric Company hangos filmek tudására alkalmas készülékek felszerelése a Fórum-színházban. Szeptember 19-ike táján: premiert. Aki nagyon szép és elragadó produkciót akar élvezni, az legyen ott. Azt hiszem, valamenyien ott leszünk...

* Rózsahegy! Kálmán, a Nemzeti Színház örökös tagja, 18 éve fennálló színészképző tanfolyamára a beiratkozók megkezdtek. Jelentkezni lehet: Színház-utca 22. II. délelőtt 12-2-ig és délután 3-6-ig. Telefon J. 351-05.

MÓRICZ ZSIGMOND

SZÉPASSZONY KOCSISA

EDÁK SÁRI

HEGEDÜS GYULA

SIMONYI MÁRIA

ZOMBORY MERCEDES

SZEPTEMBER 6-ÁN

MAGYAR SZÍNHÁZ

Király-Színház

„Diákszeralem”

három utolsó előadás

(kedden 100-adszor)

Csütörtökön először

„Pesti család”

Rendkívül mulatságos pesti operett
7 képben

Beiratások a Fodor-zeneiskolába

A Fodor Ernő okl. zenetanár vezetése alatt álló áll. eng. zeneiskolába a beiratások szeptember 2-án, 3-án és 4-én eszközölhetők délelőtt 11-12-ig és délután 4-5-ig az iskola igazgatói irodájában. VI. Jókai-ter 4. sz. alatt.

Felvételi vizsgák: szeptember 5-én és 6-án. A tanítás kezdete: szeptember 12-én.

Felvételek kezdő és haladó növendékek a zongora, hegedű, gordonka, ének és kamarazene-fótanyszakokra, a mellékzenészekre és a Zenei Országos Akadémiára.

Az intézet négy akadémiai osztályának növendékei a Zeneművészeti Főiskola vizsgájának és államérettség bizonyítványt kapnak. A IV. akadémiai osztályban kettes osztályzatot nyert növendékek a Zeneművészeti Főiskola tanfolyamára felvételre kerülnek.

Szeptemberben nyílik meg az intézet új tanfolyama: a Zenei Óvoda. A zenei óvodába négyéves korától kezdődően vesznek föl növendékeket, ahol naponta délelőtt 10-12-ig, hámszeretantánnyal, zenei játékokkal, gyermekdalok éneklésével, ritmikus tornával, hallásképzéssel fejlesztik a zenei érzéket, miáltal a későbbi zenetanulást előkészítik, megkönnyítik. A zenei óvoda vezetőtanára:

dr. Décsi Ringer Lili zongoraművész.

Beiratási díj: 20 pengő. Tandíj a zongora, hegedű, gordonka és ének-fótanyszakokon: évi 180, 240 vagy 360 pengő, a zenei óvodában: évi 200 pengő.

Az intézet tanári testülete: Dr. Baumann Gyula, Bán Lenke, Berzel Vera, H. Berg Lili, Berkovits Lajos, Bihari Teréz, Braun Paula, Fijnalkowsky Józsa, Friedenstein Irén, Fuchs Márta, Gál Margit, Galánffy Lajos, Gál, György Sándor, Gondáné K. Olga, Hamak Árpád, dr. Hoffmanné B. Emma, Horovitz Pál, Horti Gyula, Horti Sándor, Hubert Lajos, Kadosa Pál, Kaufmann László, Kálmán György, Keleti Lili, Kirgösi Árpád, Koczyné O. Malvin, Kovácsik Paula, Kórusné W. Szilónia, V. Krammer Teréz, Kummerer Lujza, Laurits Miklós, László Ernőné, Lederer Iona, Makai Klára, dr. F. Molnár Rózsa, Radóné B. Valéria, Rados Dező, dr. Renkényé H. Sarolta, Roschovsky Sándor, Salgó Árice, farádi Sándor Margit, Seibertné P. Bertin, Seidner Iona, Sengi Agnes, Sprenger Lajos, Staub Margit, Szarvas Elza, Szatmári Tibor, Szelenyi István, Szécsi Iona, Vész Lenke, Waldbauer Imre, Wilhelm Lajos, Zolnay Klára, Zoltán László.

Az új szezon eseménye: az Andrássy-uti Színház remek műsora

„32-ES BAKA VAGYOK ÉN”

Nyári Operettszínház

KÖZGAZDASÁG

Szeptemberi levél Klebensberg Kunó grófhoz!

(A Reggel tudósítójától.) Szeptember elseje nemcsak a diákok, nemcsak az iskolanyitások napja, hanem a *gondoké* is. A régi boldog időkben ezt a gondot csak igen kevesen ismerték a középsorsú polgárember életében. S számvetésében, az iskolába járó gyermekek tandíja és tankönyveinek ára nem volt súlyos teher. S az iskoláztatási költség a hivatalnok vagy az intellektuális számvetésének elenyésző kis

hányadrészt tette ki, bevételének és kiadásainak legfőbb egy-két százalékát. Ez a helyzet a háború óta tökéletesen megváltozott. Epedig két okból. Annak a rétegnek, amelynek gyermekei közül a magyar középiskolák tanulójának kétharmada kikerül, a gazdasági helyzete alaposan leromlott. Olyan szomorú és köztudomású tény, hogy a magyar látnair, kereskedő, hivatalnok és jobb iparos életszínvonala mé-

lyen az egykori alá süllyedt, hogy bizonyítani helyezett fölösleges.

Ma a polgárembernek nehezebb 200 pengőt fordítania a fia tandíjára és könyveire, mint 1913-ban 400 koronát.

Ezen a helyzeten változtatni nem áll hatalmában senkinek. Ez az elcségyedés azonban kulturális téren még veszedelmesebb következményekkel járhat, mint a gazdaságban, mert a kulturális állandó és folytonos lefojdosása szakadatlanul csökkenti az iskola befolyását az életre s az a gimnazista, realista vagy más középiskolás, akinek nem telik neha egy-egy könyvre, hogy az iskola adta műveltséget

Kelengyék
Kötények

Harisnyák
Cipők

Iskola- és intézeti ruhák

Kék damaszt matróz blúz 6 évesnek 2 gallerral 10.- számonként P. 1.- áremelkedés Ripszváson matróz blúz sötétkék damaszt gallerral 6 évesnek 9.- számonként P. 1.- áremelkedés Matróz blúz la csikos vászonnál 35-ös nagyság 6 évesnek 8.50 számonként P. 0.40 áremelkedés Piros gyapjú kasán blúz 35-ös nagyság 6 évesnek 12.50 számonként P. 1.- áremelkedés Gyermek kockás flanel póló 2 éves kortól 6.- számonként P. 0.40 áremelkedés Póló a legjobb sima flanelből 2 évesnek 6.80 számonként P. 0.50 áremelkedés Fiú matróz öltöny sötétkék blúz 4-es szám 6 évesnek 19.- számonként P. 2.- áremelkedés Matróz öltöny sötétkék blúz 4-es szám 6 évesnek 23.- számonként P. 2.- áremelkedés Gyermek matróz sapka kitalál belébe 3.30 Matróz sapka la boj kelméből 4.70 Intézeti leányka kalap sötétkék filéből, szalaggal 2.90	Fiú átmeneti kabát először anyagból a legjobb kivitelben 45-ös nagyság 2 1/2 évesnek 24.- számonként P. 2.- áremelkedés Angolos fiú kabát plüss gallér és kezével a leendősebb kivitelben 45-ös nagyság 2 1/2 évesnek 23.- számonként P. 2.- áremelkedés Leányka és fiú boj kabát arany gomokkal, 45-ös nagyság, 2 1/2 évesnek 25.80 számonként P. 2.- áremelkedés Gyermek intézeti boj kabát először sötétkék boj kelméből végig klot és vattal kelméből 45-ös nagyság 35.- számonként P. 2.- áremelkedés Fiú sifónháling, színes szegélyvel, 6 évesnek 3.20 számonként P. 30 áremelkedés Zetir nappali ing, 2 gallerral, 35-3 4.- számonként P. 40 áremelkedés Zetir, apas és turistafazonban, 28-as száma 4.- számonként P. 30 áremelkedés Leányka cipők, la kivitelben kezimunka, barna és fekete Sz. 26-33 31-35 35-40 P. 13.20 19.40 22.80 Leányka és fiú tornacipők, előrangú gyártmány Sz. 26-30 31-34 35-41 P. 4.80 5.20 6.50	Intézeti leányka matrózruha sötétkék sevitől 6 évesnek 19.- számonként P. 1.50 áremelkedés la sers tarmarn bol filon kivitelben, sötétkék dupla gallerral, 6 évesnek 23.- számonként P. 2.- áremelkedés A legfinomabb anyagból készült, szebb kivitelben, 6 évesnek 33.- számonként P. 2.50 áremelkedés Fehér damaszt és csikos intézeti vászonnál 55-ös nagyság, 6 évesnek 16.50 számonként P. 1.- áremelkedés Színes leányka kabát színes sötétkék gallerral, rendkívül kedvesmennyen ár. 45-ös nagyság 2 1/2 évesnek 18.- számonként P. 1.50 áremelkedés Orosz, magasnak csukható szírmegallér, gyapjú szöv. kabát, 45-ös nagyság 25.- számonként P. 2.- áremelkedés Leányka háling, mosott sifonból, 2-es szám, 50 cm hosszú 2.60 számonként P. 20 áremelkedés 6 éves leánykának, 75 cm hosszú 3.40 Intézeti hosszú ujjú háling előrangú mosott sifonból, 6 évesnek 6.- számonként P. 50 áremelkedés Leányka ing vagy nadrág mosott sifonból 1 szám 40 cm hosszú 1.20 számonként P. 15 áremelkedés Nadrág vagy szoknya kombinálva 2.- számonként P. 20 áremelkedés	Fiú tirol nadrag la fustánból (ördögör) 3-as száma 4.- számonként P. 40 áremelkedés Tirol nadrag, tartó, hímzve 1.20 Fiú tirol öltöny jó fustánból, 3-as száma 18.50 számonként P. 2.- áremelkedés Leányka intézeti klot klot előírások utáni 45-ös nagyság 4 évesnek 2.80 számonként P. 20 áremelkedés Ugyanaz la klotból, 45-ös nagyság 3.90 számonként P. 30 áremelkedés Gyermek klot, erős sifonból, hímzve, 1 évesnél 1.10 számonként P. 10 áremelkedés Leányka intézeti ing vagy nadrag, 6 évesnek, 65-ös nagyságban 1.95 számonként P. 15 áremelkedés Fiú fekete boxcipő erős kivitelben 35-39 szám 19.50 Ugyanaz dupla talppal 21.50 Cserkész cipő vashatlam, teniszborból szám 36-39 40-47 pengő 21.80 26.50 la barna nyíves sport cipő szám 26-30 31-35 pengő 15.70 17.90 Lakk pántos cipő, varrott szám 18-22 23-26 pengő 9.20 10.90 szám 27-30 31-35 pengő 13.50 16.- Levente sapka drapp... 1.80 sötétkék 1.20 Sídes diák sapka arany színnel 2.60	Intézeti klot utas előírások fazonban, 60-as nagyság, 6 évesnek 6.50 számonként P. 40 áremelkedés Angolos fiú öltöny jó kivitelben 35-ös nagyság 4 évesnek 15.50 számonként P. 1.50 áremelkedés Fiú iskola öltöny tiszta gyapjú szövettel sport fazon nadraggal 3-as szám 6 évesnek 22.- számonként P. 2.- áremelkedés Gyermek loppe kabát la, csikos flanelből, 3-as száma 4.- számonként P. 0.30 áremelkedés Double flanelloppe tökéletes, jó szabás, 3-as száma 5.- számonként P. 40 áremelkedés Tiszta gyapjú valinból, legszebb kivitelben, 3-as száma 8.- számonként P. 50 áremelkedés Fiú gombos sifon alsónadrág 6 évesnek 2.30 számonként P. 20 áremelkedés Intézeti háling mosott sifonból 6 évesnek 4.- számonként P. 40 áremelkedés
---	--	--	--	---

Postai megrendeléseket utánvétel nélkül költségmentesen szállítunk. Méteráru-osztályunk mintákat küld!

Gyermekruhák és kabátjaink széles felhajtással és mindenkor a legjobb kivitelben készülnek.
Minden intézetnek és iskolának az előírt forma ruhából nagy választék, mindenkor a legolcsóbb áron

Még nem felelő árú becsorélunk vagy érte a pénzt visszaadjuk.
Méteráru-osztályunk mintákat küld!

DIVATCSARNOK

Rákóczi út 74

kiegészítse és elmélyítse.

az elveszett a magasabbrendű kulturának, az az iskolát csak elkerülhetetlen rossznak nézi, amelyet el kell végeznie, amelynek a tanítása azonban olyan gyorsan eszálál a fejéből, mint a mezőről verőfénnyel nyári napon a hajnali köd. A kultuszminiszternek nincs arra módja, hogy a szülők vagyoni helyzetét megjavítsa és módot adjon ezzel a diáknak, hogy az iskolán kívül is olvasson és tanuljon. De arra viszont van módja, hogy

a szülők terhen könnyítsen

azzal, hogy ennek a terheknek igen jelentékeny részét leveszi a szülők válláról a magyar tankönyvkiadásunkal és kiállításával.

Nincs még egy európai ország, amelyben olyan

reménytelen tankönyv-anarchia

terpeszkednek el, mint magyar hazánkban. Százféle nyelvtan, százféle földrajz, százféle történelem, olvasókönyv, természetrajz forog közközben a magyar iskolákban. Mindegyikben egy és ugyanaz a tartalom található, hiszen a könyv szerzőjének a kezét megkötik a minisztérium kötelező utasításai, csak hangban, stílusban, fölfogásban ütnek el egymástól. (Kévék kivétellel laposak, szürkek, unalmasak s rossz magyar nyelven vannak megírva...) Nem az dönti el, melyik iskolában mely tankönyveket használják, hogy a sok közül melyik a legjobb, hanem a szerző vagy a kiadó összeköttetése a tanári karral vagy az igazgatóval. De nem elég, hogy

száz meg százféle könyvet sóznak a szülők és diákok nyakába, ezek a könyvek maguk is kaleidoszkópszerűen váltakoznak évről-évre.

Hol egy pár sort betoldanak, hol kihagyunk, hol a fejezetek rendje változik, hol az olvasmányok közé iktatnak újat, nehogy Isten mentsen, egy s ugyanazon könyvet használhasson két vagy három diáknemzedék, s ezzel Uram bocsd, a példányszám csökkenjen. A legklasszikusabb példa erre az

államilag támogatott példányszám-politikára

a magyar nyelv tanítására szolgáló könyvek tömege. Négy felsőosztályban tanítják a magyar diákok anyanyelvének helyes használá-

tára. Tanítják a stíluszikát, a poétikát, a retorikát és az irodalomtörténetet. Arról nem is szólnak, hogy a felejtethetetlen Riedl Frigyes kitűnő könyvet kihajították és helyükbe összehasonlíthatatlanul gyengébb produktumokat nyomtak a diákság kezébe, de ezekben a könyvekben a szerző maga csak egy-két ívnyi saját-kezü írással szerepel, míg a könyv többi része példa és olvasmány. Ezeket a példákat és olvasmányokat olyan magától értetődő természetességgel lehetne egy kőből összefoglalni, amelyet a diák a négy felső osztályon át használhatna, igen ám! — de akkor nem lehetne 5—6 pengőket fölszámítani a tankönyvekről minden évben! A másik főbenjáró bűne a magyar tankönyvnek:

szörnyen, szemérmetlenül drága.

Nézzem bele a miniszter ur egy-egy magyar tankönyv előállítási kalkulációjába, megállapíthatja, hogy a bolti árnak kétharmadrésze tisztá nyereség, amelyet az elszegényedett magyar polgárszülőknek kell keservesen kifizadnia. A gazdag Franciaországban törvény állapítja meg, hogy egy tankönyv ára 2 aranyfránknál több nem lehet. Maximálva vannak az árak Ausztriában és Németországban is — miért kell a magyar szülőknek a dupláját, sőt háromszorosat fizetni? A francia a német és osztrák iskolákban évtizedeken át használnak egy és ugyanazon tankönyvet, nálunk a Varga, Riedl s egyéb kitűnő munkáknak pusztulniok kellett a mai rendszer tanfelfiának elme-művei elől. Ez a kérdés van olyan fontos, mint a külföldi kollegiumok építése, mert csak igen mely gazdasági kihatásai miatt is.

Sok-sok millió pengőt tesz ki az az összeg, amelyet a magyar polgárság tankönyvekről évről-évre kifizet.

Abban az esetben, ha a ma sok ezerféle engedélyezett tankönyv helyett néhány standardizált, kitűnően megírt könyvet vezetne be a miniszter maximáltnál, a szülők terhe felére csökkenne. Mégis csak fonák és bosszantó, hogy ebben a szegény, de műveltségre éhes országban

a legdrágább könyv — a tankönyv

legyen s ezért nem is lehet azon csodálkozni, hogy sok magyar családban a tankönyv az egyetlen könyv, egyszerűen azért, mert fölbre nem telik... Kiss Dezső

Amiről mindenki beszél

Az állami utépítések ügyében mintegy két héttel ezelőtt megjelent versenytárgyalási hirdetmény csak általánosságokat tartalmazott s a részletes kiírás egy későbbi időre tartotta fenn a kereskedelemügyi minisztérium. Amint a Reggel értesül, a részletes műveleteket tartalmazó kiírás a mai nap folyamán fog megjelenni s valószínűleg ugyancsak ma már kapható lesz az utügyi osztályban. A részletes kiírás iránt úgy vállalkozói, mint pénzügyi körökben nagy érdeklődés mutatkozik, bár tisztában vannak vele, hogy ebből a hatalmas közmunkából, pénzügyi koncepciójánd fogva, aligha fog részt kapni más, mint az a három-négy nagyvállalat, amely vagy maga rendelkezik megfelelő nagy tőkékkel, vagy olyan bank érdeklődésbe tartozik, amelynek a szükséges pénz rendelkezésre áll. Tudvalevő, hogy az állam a kiírásra kerülő 1200 kilométer utat, amelyből 1030 kilométer fölületi kezelés, 170 kilométer pedig kiskocka, kocka vagy betonút, háromévi részletben kívánja elvégeztetni oly módon, hogy a vállalkozó hitelezze az államnak az utépítés költségeit. Ez a kikötés a gyakorlatban azt jelenti, hogy a vállalt munkáért, amelyet 1930 márciusában kezd meg a vállalkozó s egy félév alatt befejezi, tőkéjének és vállalati hasznának utolsó részletét 1937-ben kapja meg, vagyis hat és fél év múlva. Ezért a tőkéért az állam 5%-ot fizet a vállalkozónak. Minthogy a vállalkozó 12—14%-on alul pénzt nem kaphat, természetesen, hogy az ajánlati összegbe kalkulálja bele a kamatdifferenciát, ami az utépítés rendkívüli módon megrágtatja. Ettől eltekintve, nem valószínű, hogy a kisebb és középvállalkozók egyáltalán kölcsönhöz juthassanak és ez az oka, hogy a vállalkozók nemigen remélik, hogy ebből a közmunkából részt kaphassanak, hacsak nem mint a nagyvállalatok alvállalkozói. Az utépítés a kormány azt akarja igazolni, hogy minden eszököt megragad, csak hogy munkakalkulákat teremtsen és még ilyen drága áron is kész utakat építtetni, hogy a mezőgazdasági termelés és értékesítés problémáit megoldhassa. Pénzügyi körökben azt hiszik, hogy a mai viszonyok közt még így sincs sok kitalálás a szükséges tőkék előteremtésére. A közép- és kisvállalkozóérdekleltségek, amint értesülünk, hol-

nap a Magánmérnökök Országos Szövetségében értekezletet tartanak, hogy a részletes kiírás műveletekhez állást foglaljanak.

Herrmann kereskedelemügyi miniszter távozásával, amint ismeretes, Dezsőffy is távozik a minisztérium politikai államtitkári székéből. Dezsőffy helyének betöltése azonban a szokottnál nagyobb nehézségekbe ütközik, mert Dezsőffy a politikai államtitkárok szokott ügykörén túl, a posta- és hajózási ügyek kivételével, az összes közlekedési osztályok, tehát a vasúti, utügyi, automobil- és légi forgalmi osztályok fölügyeletét is ellátta. Ilyen körülmények között, amint a Reggel értesül, a politikai államtitkári székbe ezúttal szakembert keresnek s elsősorban Tormay Géza vagy Senn Ottó Máv-igazgató államtitkárságára gondolnak. Wimmersberg adminisztratív államtitkári helyébe, aki a posta-, hajózási, továbbá a kereskedelempolitikai ügyek vezetője volt, Péterfy Ödön a leginkább tekintetbe jövő jelölt.

Az Osthandel Részvénytársaság magyarországi letelepedésével kapcsolatban, a hét folyamán erős támadások hangzottak el úgy a sajtóban, mint az érdekeltek kereskedelmi körökben. Minthogy a támadások lényege abban áll, hogy idegen kereskedelmi vállalatnak nagy állami szubvenciókkal való letelepítése erős versenyt támaszt az amúgy is küzdő magyar kereskedelmek, mindenekelőtt azt kellett meg tudni, hogy az Osthandel tulajdonképpen miféle kedvezéseket kér a magyar kormánytól és e kedvezések fejében mit nyújt. A kérdés tisztázása érdekében a Reggel, az erre legilletettebb helyen, a következő fölvilágosításokat kapta:

— A magyar mezőgazdasági export ügyeinek intézésével megbízott szervek teljesen tisztában vannak annak, hogy a kereskedelem segítségével és támogatása nélkül, mezőgazdasági exportot fejleszteni nem lehet. A mezőgazdasági kivitel intézet minden eddigi tényében kifejezésre jutott a kereskedelemmel való együttműködés szükségességének teljes megerősítése és amikor az Osthandel Rt. magyarországi letelepedéséről van szó, most sem fogja szem

elől tévesztetni ezt a szempontot és semmi olyant nem támogat, ami a magyar kereskedelem jogos érdekeit sérthetné. Az Osthandel letelepedése elleni eddigi támadások abban a föltevésben hangzottak el, hogy ez a hatalmas német vállalat, a magyar kormánytól olyan kedvezményeket kér, amelyek a versenyben előnyökhöz juttatják a magyar kereskedelemmel szemben. Ki kell jelentenünk, hogy az Osthandel ezidő szerint csak tanulmányi társaságot alapított Magyarországon, a kormánytól semmit nem kér, semmit nem kapott. Ha majd a tanulmányi társaság tényleges üzletek kőtésére szolgáló szervet akar fölláttatni hazánkban és ehhez kérne bizonyos állami támogatásokat, kérelmeit a megfelelő komolysággal, a magyar kereskedelem érdekében, de egyúttal az Osthandel Részvénytársaság nagy tekintélyének és fontosságának figyelembe vételével fogjuk mérlegelni. Nincs tehát semmi oka senkinek a nyugtalanságra, ellenben minden ok megvan arra, hogy az Osthandel főrekvéseit olyan komolysággal fogadjuk, mint ahogy azt mezőgazdaságunk értékesítési problémái megkövetelik. Mindenesetre figyelembe kell venni, hogy az Osthandel Magyarországból abba a Németországba kíván mezőgazdasági cikkeket exportálni, amelynek agrár köréi viszont most azért támadják a Deutsche Bankot, mert az Osthandelt — amint mondják — nekik készült verseny támogatni magyar agrártermékekkel.

Az Elektrokémiai és Festékipari Rt. körülbelül egy évvel ezelőtt alakult a Gebrüder Gutbrod frankfurti cég kezdeményezésére azzal a céllal, hogy Ósi pusztán, a Balaton mellett nagy telepet létesít s a környékbeli palas szenekeiből mesterséges benzint állít elő Vargha budapesti és Rohresch német műveleteli tanárok eljárása alapján. Addig is, amíg a vállalat ebbeli működését megkezdte, a részvénytársaság vegyi cikkeket foglalkozik. Az alapítás hatmillió márkával alakult s mert gyártmányai mezőgazdasági érdekekkel függtek össze, az igazgatóságban, ellenőrző szervként állami kiküldöttek is szerepeltek. Az Elektrokémiai megalakulása óta a gyári építkezésekhez hozzá sem fogtak, mert a kísérletek még nem voltak befejezve, úgy, hogy senki sem értette, mi az oka, hogy a vállalat alig adott életjelet magáról. Most, amint a Reggel értesül, a vállalat megkezdte Ósi pusztai telepeinek építését, mert a kísérletek befejezést nyertek és az érdeklésztől sorába a Salgó is belép. Eddig az Elektrokémiai és a Salgó viszonya abban állott, hogy az Elektrokémiai a Salgó szénét vette meg, most azonban a Salgó érdekeltségét is vállalt a vállalatnak. Az erre vonatkozó tárgyalások folyamatban vannak s valószínűleg a hét folyamán kedvező befejezéshez jutnak oly módon, hogy a vállalat hatmillió márká alapítékjének felét Gutbrodek, felét pedig a Salgó adja.

Uj tatrafüred-Magas Tátra
Dr. Szontagh Palace-Szanatorium
Egész éven át üzemben.

PESTI FUTÁR
szepember 1-i száma
Sparber Boriska regénye
Írta: Nádas Sándor
Képek Gara Arnold temetéséről
és egyéb cikke. Mindenhol 50 fillér

A LUSSINGRANDEI GYÓGYINTÉZET
ISTRIA, LUSSIN-SZIGET
GYERMEKOTTHONA
Tulajdonos: Dr. med. JOS. SIMONITSCH
Fölvétetnek 6—12 éves gyermekek kísérettel és kíséret nélkül. Lehet ismeretlen fölüljellet és ápolás iránti szeretet mellett. Olcsó árak. Tájékoztatót kívánságra küld az igazgatóság

ABBZIA HOTEL
AUGUST PENSIONE
Magyar konyhat
Magyar tulajdonosok!
Mérsékelt árak!
Központi fekvés,
strandfürdő, hajóállomás,
kurpark
tözsomzságában

Dr. KAJDACS szakorvos,
rendel: 10-4 és 7-8-ig
Vill, József-kürt 2. szám
férfi- és női betegeknek

„MARS” -féle golyócsapágya
gyermekkosci világhírű!
Arustija kizárólag: **BRUCK VI, Andrassy-ut 38**
(Párisi Aruházzal szemben)
Nyaralás után tisztította, festesse ruháit **Engel Testvérek**
Fűtője: Budapest VII.
Sip-ut. 11. Tel.: J. 426-14
Különleges függőnytisztítás.

Számos vállalat, amely 100%-os egyezséget ajánl hitelezőinek, egy pár ezer pengős hitelhiány miatt ment tönkre

(A Reggel tudósítójától.) A Lipótvárosi Törvényszék szakszázalékos egyezséget kínál hitelezőinek s még részvényeseinek is 20–25%-ot. A Fővárosi Nyomda 80%-os egyezséggel kínálja hitelezőit s még azt is kijelenti, hogy ha ennél is több folyik be a likvidációból, természetesen ez is rendelkezésre áll a hitelezőknek, ami nem is amolyan tessék-lássék biztatás, hiszen egész sereg olyan követelés van bejelentve, amelyeket a Pesti könyvnyomda — úgy látszik — jogosan kifogásol. A Goldfinger Öskör fanagykereskedő cég 100%-os egyezséggel járul hitelezői elé, akiknek követelése teljesen biztosított egyrészt a Nitrogéngyár részvényeinek a Goldfinger-cég tulajdonában levő 45%-a által, másrészt a cég nagykereskedési értékes romániai erődségi állal. A Martin Sikray cég 100%-os egyezséget kötött hitelezőivel s mindezen kívül hány földbirtokos és hány kisebb-nagyobb jó ipari üzem ment tönkre néhány olyan ezer pengő hiánya miatt, amely pillanatnyilag megakasztotta lélegzetüket. Hosszu névsor volna felsorolni mindezeket és érthetetlen, megmagyarázhatatlan volna mindenki előtt, hogy

a pénzre kellő biztosítékot tudnak nyújtani s nem könnyelműségekre, hanem üzemeik folytatására kéri. És mire való a Pénzügyi Központ, amelyet a törvény arra teremtett meg, hogy segítségére siessen azoknak, akik egészségesek s csak a pillanatnyi helyzet akasztja meg őket. Nem-e ez az előadat, amely a bankot és a Pénzügyi Központot közérdekű intézménnyé teszi, nem-e ez az hívatal.

amelynek erejénél fogva élvezzi azokat az előnyöket, amelyeket a közgazdasági élet nélkülözhetetlen faktorának biztosít az állam s nyújt a társadalom?

Ilyen jelenségek láttára azt kell kérdezni, vajon csak arra való-e a pénzügyi központosítás, hogy saját vállalatokat almentálják a közönség betéteivel? Az ilyen hitelszervezetben valami igen mélyreható nagy hibának kell lennie és ha lehet szemrehányás a nagy bankok vezetői ellen, akkor ez az:

miért züllesztették le a hitelszervezetet idáig?

Hiszen minden egyes vállalat fölbomlása sok, gyakran sok száz család kényerének elvesztését jelent. Tiszviselők, akik nem egyszer egy egész életet töltöttek vállalatuknál, estéről hajnalra az utcára kerülnek nem azért, mert nem végezték munkájukat tisztességgel és becsülettel, hanem mert a magyar hitelszervezet senkinek nem áll már rendelkezésére,

mert elfeledtett eredeti közgazdasági hivatását

és nem bank és nem pénzügyi intézmény, hanem mindent magába fölzáppantó vállalati hatalmazat. A magyar gazdasági élet tragédiájának két fő oka az, hogy az állami üzemek az egyik oldalán szíjják el a polgárok kereseti alkalmait, a másik oldalán a bankok, amelyek lassanként nem hiteltelítettek már, hanem vállalati organizációk, amelyek élvezik még a régi hivatásból folyó köztámogatást és tekintélyt, de ezt a hivatást már régen nem teljesítik.

forgalom tizezreknek fog keresetet adni és a tőzsde, a gazdasági élet homéroje nem is szállni fog, hanem röpülni. Hát elmúlt a konferencia is, de a tőzsde munkái s e többszáz munkás családja most is csak bámuló szemmel mered az ürességbe, a semmibe. Az a semmi pedig a jövő, ahonnan nincs biztatás, nem jön egy reménység sem s legfőképpen, ha a tőzsde mögül hall az ember egy-egy optimista kurjantást. Az értékpapírok vásárló közönség elidegenedett a piactól, mert kétféle volt ez a közönség.

Vagy eladta a papírjait s elvesztette a pénzt, vagy meg megvannak a papírjai s lombardot akar rá kapni.

Ez utóbbiak ismét kétfélek. Vagy olyanok, akik nem kapnak lombardot, vagy olyanok, akik ha kapnak, drágán kapják. És a lombardnak ez a bizonyítatlanság egyik megölője ennek a tőzsdei forgalomnak, vagy helyesebben a legjobb magyarázata ennek a semminek, amely a tőzsde elcsúszott terméiben mégis han-

gosan beszél. Beszél arról, hogy

valamikor az értékpapírt mobil értéknek tartották, míg ma sokkal mobilabb érték a ház vagy telek,

mert eladásához sokkal kisebb áldozatra van szükség, mint arra, hogy egy pakett részvényt adjunk el a budapesti piacon. A vételek és eladásoknál, ha csak egy-kétszáz papírról van szó, már egész konjunkturák játszódnak le a pesti piacon s ha egy-egy kötés esik, már elég ahhoz, hogy a tőzsde szilárd vagy lankh legyen. Az árfolyamokat 25–50 papírral szabályozzák s ha azt halljuk valahol, hogy 100 papírt adtak el, a tőzsde lanya, hogy aztán 100 darab vételenél ismét szilárdaságot konstatallunk. Ezt a száz szilárdított papírt is a külföld veszi rendszerint, ez is úgy jött ide, hogy nagyon melegen invitálta valamelyik előkelő bank vagy bankár. Ilyen a tőzsde most, hogy a szombati napot újabb munkanappá szentelték s megindul az őszi üzlet. Vajjon, ha így tart tovább, lesz-e még szükség erre a nagy, szép házra a Szabadság-teren, a pompás folyosókra, a kényelmes, előkelő boxokra?

Hiszen a tőzszevel kapcsolatos existenciák nem sokára a népjóléti miniszter ur fenhatósága alá kerülnek,

a részvény a múzeumok révén a közoktatásiügyi miniszter uréhoz, a tőzsde pedig arra való lesz, hogy a kívülé köztől üzletekhez csak a látszatot adjon, azt, hogy itt még mindig vannak tőzsdei árfolyamok is. Pedig ezek az árak... Szinte fantasztikus elképzelni, hogy egy 200.000 darabból álló részvénytöket 25 darabbal lehessen dirigálni s ezzel lehessen szabályozni, forgalmi értéket megállapítani.

Kiknek dolga, hogy ezt a szörnyű képet megváltoztassák?

Kiknek földadata, hogy az üzlet szabályozásával foglalkozzanak? Kiknek kellene kontaktust teremteni olyan erőkkel, amelyek ezekből a semmiből kilódták ezt a tőzsdet? Kiknek elgondolása, munkája volna, hogy ebben a nagy, esősdés palotában megint élet legyen? A tőzsde közönsége szorongva várja a választ e kérdésekre, mert ettől függ kényere. De ami fontosabb, választ vár az értékpapírait szorongató hű közönség is! (I)

A frankfurti életbiztosító társaság sietett hivatalos kommunikékben megnyugtató magyarázatot biztositóit, hogy amint A Reggel már a múlt hétfőn megírta, az Allianz elvállalta a készfizető kötelezettséget mindazon kötelezettségekért, amelyek az Általános biztosító és az Életbiztosító magyarországi fiókjait terhelik. A biztosító társaság e megnyugtató híradásával szemben a nyugtalan közvélemény csakhamar kiderítette, hogy ez a kezességvállalás nem teljes biztosítéka igényeinek, mert az Allianz csak Magyarországon nincs vagyona és mert a frankfurti díjlatékaiknak egyik biztosítékot képező két palota két külön részvénytársaság tulajdona, az egyik a Budapesti Terézvárosi Palota-kezelő Rt., a másik a Budapesti Terézvárosi Bérház Rt. Mindkét részvénytársaság összes részvénye a Frankfurter társaságban voltak. A közönség aggodalma — amint most kiderül — teljesen fölösleges volt, mert a magyar fölügyelő haladéktalanul tegye letétbe, amint a Frankfurter vonatkozás nélkül így tett s a részvényeket a Pénzügyi Központnál deponálta azért, hogy csak a fölügyeleti hatóság írásos hozzájárulással lehet e papírok fölött rendelkezni. A fölügyelő hatóság ezenkívül a két részvénytársaság állandó ellenőrzésére egyik tiszviselőjét is kirendelte.

A „Magyar Hírel”, Zsoldos Géza gazdaságpolitikai lapunk legújabb száma: „Vass József pályafutása”, „Bárd és Hermann miniszterek”, „A Győr-Sopron-Eben-fürdő Vasút és a Szeged-Csanád Vasút műszaki útjai”, „A Mátyásdéli Szentbányák Rt. hűtlenmestere”, „A Kertváros Rt. bukása”, „A Magyar Hírel” szerkesztője: L. Harthy Miklós-ut 45.

Tőzsdei jelentés a teljes semmivé válásról, az ügynökök lézengéséről és a füstbe ment reményekről

(A Reggel tudósítójától.) A nyári szünidő elmúlt s mert öt nap nem volt elég a nagy forgalom lebonyolítására, a megszentelt szombatot is hozzávették a dologidőhöz. Szombaton is lehetne üzleteket kötni, ha volna. Amerikában fölélik a kamatlatbat az egyik napon s ez elég arra, hogy egy napig „tartózkodó” legyen a tőzsde. De ma nap nem emelik föl az angol bank kamatlatbat s ez is elég arra, hogy ismét tartózkodó legyen, mert ha tegnap a kamattétel volt oka az üzlettelenségnak, ma már — a hágai konferencia. A hágai konferencia szerencsére sokáig tart. Hetekig s így nem kell mindennapra új magyarázatot kitalálni arra, hogy miért nincs élet a tőzsdén. Hosszu napokig el voltunk látva magyarázattal. Csak hogy a leghosszabb konferenciának is vége szakad egyszer s ha a hágai konferencia elmúlik — fejtegetik —, akkor mindenütt jelentkezni fognak a visszatartott erők, az előkészített tranzakciók érvényre jutnak, a hosszú ideig tartó politikai bizonytalanság megszűntével a vállalkozás friss erőre kap, merész lesz és nyomában megindul a spekuláció. Csak más vége volna a hágai konferenciának! Mert ha egyszer a spekuláció megindul, az értékpapírokba fektetett nagy ingó vagyonok forgorni kezdenek, mint a ligeti nagyhinta, az értékek emelkedni fognak gyorsan, az előálló

HÖLGYEK JELSZAVA:

Minden cikket legjobban vásárolhatunk

KLEIN ANTAL

divatnagyrúháiban

Király-utca 53. (Akácfa-utca sarkán)

Tabáni örökösök

2-3 lakások még kaphatók — Üzlethelyiségek kintók. — I. Hegyalja-ut 5

SAKORVOSI

rendelő vár- és nemibeteg részére EÖZST SALVARSÁN ÖLTÁS

Rendelés egész nap, Rákóczi-ut 32. L. o. l. Rókussal szemben

Előbb Del-Ka
hozz
azután az iskolába!

9⁵⁰ 12- 14⁵⁰ 17- 19⁵⁰
28-27 28-30 31-33 34-36 37-39

Ugyanaz barna színben 2- Puel több

Iskolacipők a legerősebb strandra

ERZSEBET-KRT

RAKÓCZI-UT

28 Del-Ka 6

FIÓKOK: CEGLED · ESZTERGOM · GYŐR · KAPOSVÁR · KECSKEMET · NAGYKÖRÖS · PECS · SZEGED · SZÉKESFEHÉRVÁR · SZOMBATHELY

VASÁRNAPI SPORT

Az Újpest nyílt és remek küzdelemben 4:2-re győzte le a bajnok Hungáriát

A félidőben még 2:1-re vezetett a bajnoksapat, szünet után azonban hét perc alatt három gólt rugtak a szombathelyi Mészárossal megerősödött újpestiek

(A Reggel tudósítójától.) Start! A futball-bajnoki küzdelem megindult és máris szenzációs meglepetésekkel szolgált. A Hungária és a Ferencváros állandó „mumusa”, az örökös bajnokjelölt Újpest remek formában megérdemelten győzte le 4:2-re a bajnok kék-fehéreket, akik a félidőben még biztos győztesnek látszottak. Veresége ellenére el kell mondani a Hungáriáról, hogy a legutóbbi napokban hatalmas formajavuláson ment keresztül és így mindvégig nyíltá tudta tenni a szezonnyitó „derbi” sorát. A mérkőzés két örvendetes következménye: 1. nagy csapataink formajavulása után kevesebb aggodalommal tekinthetünk a jövő vasárnapi cseh–magyar összecsapás elé, 2. a bajnoki címért most már nem két egyesület, hanem a „beérkezett” Újpesttel együtt három slágercsapat fog viaskodni, ami fokozza a küzdelem érdekességét és minden bizonnyal emelni fogja a magyar futball népszerűségét. A Bástya 5:0-as nagygyőzelmét aratott a Boesckay fölött, a Somogy 2:2 arányú tisztes

eldöntetlenül harcolt ki a III. kerülettel szemben, a Budai Harihárom pedig 3:0-ra verte az újonc Pécs-Baranyát. Az Attila és a Nemzeti még szombaton lejátszották 1:1-es eldöntetlenüket, míg a Ferencváros–Kispest-meccs időpontja egyelőre bizonytalan. A vasárnapi első forduló után készült bajnoki tabella természetesen nem tükrözte híven vissza a csapatok erőviszonyait, néhány héten belül nagy változásra fog keresztülmenni, kuriózumképpen mégis itt adjuk:

1. Bástya	—	—	—	1	1	0	0	5:0	2
2. Budai Harihárom	—	—	—	1	1	0	0	3:0	2
3. Újpest	—	—	—	1	1	0	0	4:2	2
4-7. Attila	—	—	—	1	0	1	0	1:1	1
4-7. Nemzeti	—	—	—	1	0	1	0	1:1	1
4-7. Somogy	—	—	—	1	0	1	0	2:2	1
4-7. III. ker. FC	—	—	—	1	0	1	0	2:2	1
8. Hungária	—	—	—	1	0	0	1	2:1	0
9. Pécs-Baranya	—	—	—	1	0	0	1	0:3	0
10. Boesckay	—	—	—	1	0	0	1	0:5	0

(A Ferencváros és a Kispest még nem játszottak.)

Újpest–Hungária 4:2 (1:2)

Stadion. — 16.000 néző. — Bíró: Boronkay Gábor

Megindult a bajnoki szezon és mindjárt „derbi”-mérkőzéssel. Már az első vasárnapon olyan forró, izgalmas meccset kaptak a kék-fehérek, mint amilyenre csak a bajnoki szezon közepén érezhetik magukat. Az újpesti Stadionhoz vezető utak már a kora délutáni órákban feketéltettek az autóktól és a tömött villamosok és a gyalogosok rajától. A Beszkiart különkocsikat állított be, a megígért autóbuszoknak azonban, miként a tavaszi Újpest–Hungária-meccs alkalmával, most sem volt nyoma. Bizonyára az óriási hőség volt az oka, hogy

a mérkőzésnek csak 16.000 nézője volt.

A tribünökön egyébként sem feketéltik, hanem „fehérlük” a tömeget, mert ingüjában ül mindenki. A derby nem ígért sok jót, mivel a csapatok eddigi hazai mérkőzéseiken nem a legbiztosabban szerepeltek. Annál kellemesebb volt a meglepetés, amikor

a nagy meleg ellenére roppant heves iramú és váratlanul remek játék alakult ki.

A győztes csapat nagy erőfeszítéssel kapott a szombathelyi Mészárossal szembe, akik

akkor nemcsak a csatársorát irányította kitünően, hanem a csapat gólképességét is fokozta. Most látszik, hogy a tavalyi Sabariát milyen rosszul vezették, amikor Mészáros alig egy-kétszer szerepeltetett az első csapatban. Az Újpesti védelemben biztos pont volt a válogatott formát kijátszó Acht, aki a kapuban elkeserítette — a Hungária híveit. A két hátvéd közül Fogl III. volt a jobbik, míg Kovács ezúttal meglepő bizonyítást nyújtott. A hálsor csak a második félidőben elégtelt ki. Ekkor Borsányi volt kifogástalan. Kovács eltűnt a Kompóttal szemben, Wilhelm pedig szürken játszott. Az Újpest legjobb része a csatársor volt, amely félelmetes lefutásaival még a legnagyobb Hungária-főlény közből is állandó veszélyt jelentett. Ströck végre a javulás útjára tért, de lehetetlen is lenne nem jól játszani a remek Auer mellett, aki a legjobb labdával traktálta szélsőjét. Auer félelmetes kitörései és lövései mellett az összjáték terén is remekelt. Mészáros az első félidőben centert játszott, szünet után pedig helyet cserélt. Annyira és hogy a csatársor ekkor három gólt lőtt, mutatja, hogy Mészáros inkább jobbösszekötőnek való.

A Hungária nagyot javult a multheti serlegmérkőzések óta.

Különösen a hálsor keltett kellemes föltűnést. A védelemben Németh a négy gól ellenére is jó volt, a hátvédek csináltak hibákat, de súlyos panasz mégsem érheti őket. A hálsorban hatalmas meglepetésre Kompóti magaslott ki, aki csapatának legjobb embere volt. Nagy javulása sokat segített a Hungária fedezetében, amelyben Remmer és Rebró szorgalmas játékosok, de az ellenfél szélső gyakran nyerhetnek egérszert mellettük. A csatársorban súlyos hibák vannak. Tieska egyik héten a bal-, másik

héten a jobboldalon játszik, nem esoda, tehát hogy nem tudja kétségtelenül képességeit kifejteni. Ezúttal a jobboldala állították, ahol idegenül mozgott. Sebes is győzőre még ahhoz, hogy derby-meccsen játszhassek. Kalmárnak voltak kitünő momentumai, de időnkint teljesen „eljutott” a mezőnyből. Skvarek szürke volt, míg Hirzer, különösen az első félidőben remekelt.

A Hungária kezdte a játékot nap ellen. Ugy indulnak a kék-fehérek, mintha hamarosan legalább három gól akarnának rugni. Főlényüket csak P. Szabó támadása szakítja meg, amely Újpest körnert eredményez. A Hungária állandóan ostromol, de egyelőre eredmény nélkül. A 13. percben Acht és Kalmár egyszerre ugranak magas labdára. A kapus mellbeüti a csatárt, aki fekvé marad.

Két percig masszírozzák Kalmárt

a kapu mellett, majd visszaterése után Auer véletlenül allon rugja az alacsonyán fekvő Kocsist.

A hátvédet előlnti a vér és kiviszi a pályáról.

Helyébe Kalmár húzódik hátra. A Hungária 10 emberrel is támad. A lefutó Tieskai Fogl III. a 16-oson főlvágja, de a szabadrúgás eredménytelen. Ezután visszatér Kocsis, akinek percek alatt földgázát az area. Az előrehúzódot Kompóti szenzációs lövése alig kerül a kaput. Szinte folyton a kék-fehérek támadnak, mégis a hiák eredményesek. A 22. percben Auer szökötti Ströcköt, akinek beadását Mészáros nagy erővel lövi a felső kapufára. A labda visszacsapattan és

most Auer kapja, aki a kifutó Németh mellett a halóba helyezi (1:0).

Skvarek kerül remek helyzetbe, de lövése éppen Aucht találja el. Újpest újra támad, de a villámgyors akció Harmath kapumellé süvítő labdájával

Bástya–Boesckay 5:0 (3:0)

Szeged. — Bíró: Csárdás Gusztáv

A vidéki „derbi” nagy meglepetést hozott, de az eredmény igazságos

és a mérkőzés sorsa már az első félidőben eldőlt. A szegedi védelem mindvégig sziklaszilárdan állott a lábán, míg Bástya csatársora önmagát multa fölül. A szegediek közül Emmerring, Kronenberger és Póssák voltak elemükben, míg a debrecenieknél Markos és Buday feleltek meg.

A mérkőzést a Bástya rohamai vezetik be. Már a 8. percben veszélyes helyzet teremődik Póssák és Abraham összlátékából. Utóbbi lövéset a kapus kiüti Varga elé, ez 16. Buday újra boxol, azután Póssák fejel, de Buday ismét véd. Most Abraham előtt a labda, aki a kapusba rug. A 14. percben

Póssák megugrik, Buday kifut, de a gólt megakadályozni nem tudja (1:0).

Pár perc múlva megismétlődik ez a jelenet és újabb a halóban táncol a labda (2:0). A Boesckay ellentámadást megtérnek, Markos lövése elkerüli a kaput és ismét a Bástya jut szóhoz Abraham révén, aki a kifutó Buday fölött halóba emeli a labdát (3:0). Szeged nagy fölényét a Boesckay alig tudja ellenőrizni.

A második félidőben alig kezdődik a játék.

zárul. A 31. percben Sebes 16 hatalmas kapufát, majd Hirzer lövéset védi nehezen Acht. A Hungária-csatársor most nagyon szépen kombinál és levegőben lóg a kiegyenlítő gól. A 35. percben Kalmár a 16-osról remekül lő. Gól, zug föl a tribün. Nem, a labda éles esattanással vágódik a felső kapufának. A Hungáriának végre sikerül a kiegyenlítés. A 36. percben Hirzer szabadrúgása emberről Skvarek elé pattan, aki a baloldala környékéről ki. Ketten is támadják, mégis

sikerül a beadása és a tömegből jól érkező Tieska bevágja a gólt (1:1).

Rebró faultjáért Borsányi rug szabadrúgást. Az ivelt labdát Auer fejeli kitünően, de Németh kornerre tolja a labdát. A 42. percben Kovács hibázik, a labdát Hirzer fejével elviszi mellette és

a kifutó Acht mellett megszerzi a Hungária második gólját (1:2).

Szünet után új dresszenben jelennek meg a pályán a csapatok. Újpest változtat a csatársorán, amennyiben Auer cseréltet, Mészáros pedig jobbösszekötőre megy. Ugy játszik, ez használt, mert Auer máris mesterien szökötti P. Szabót, akinek a des lövéset Németh szépen védi. Wilhelm lába megrándul, kiáltni kényserül, majd rövidesen visszajön, de csak sántikálva játszik tovább. A Hungária ismét nyomozást főlvágja van, de az újabb góltól a kitünően védő Acht megmenti csapatát. Először Sebes lövéset, majd Kalmár bombafejleszt védi bravúrral. A 13. percben Tieska jó helyzetből kapu fölé lő, majd Kovács meg Skvarek elől kornerre. A 17. percben Borsányi szép szabadrúgását Németh elvetésével kitalja.

Mészáros befut és közelről kiegyenlít (2:2).

Újpestet fölvillanyozza a gól és az alig kezdődő, máris megvan a harmadik újpesti gól. Mészáros Auernek fejel, akitől a labda P. Szabó elé pördül. A szélső laposan lő és

a guruló labda a sok láb között nagy erővel dőre utat talál a halóba: (3:2).

A 25. percben Ströck elmegy Rebró mellett.

bead Mészáros elé, aki senkitől sem zavarva lapos gólt lő: (4:2).

Erősen szürkül és most már csak korneret tartják a lángháló játékok. A Hungária elkecseregetett igyekszik, de semmi sem sikerül a csatársorának és az eredmény nem változik.

Nyilatkozatok:

Langfelder Ferenc, az Újpest igazgatója, ezzel mondja A Reggel-nek:

— Ma jó napunk volt, hiszen két győzelmet szereztünk. Delettől a Rapid ellen, debütán végre a Hungária ellen...

Revész Béla, a Hungária trénera:

— Nagy balszerencsére volt csatársoromnak, mert ez a meccset meg lehetett volna nyerni. Az első félidőben gólokkal voltunk jobbak, de csak kapufákat rugtunk. Ha ekkor sikerül a hatalmas fölényt jobban kihasználni, akkor az első félidőben 3-4 gólt vezetünk. Újpestnek volt egy nagyszerű hét perce, ezzel győzött.

L. L.

Póssák stoppol 16 (4:0).

A Boesckay fölénybe kerül ugyan, de csak korneret ér el. Markos Emmerring biztosan fogja. A mérkőzés vége felé a debreceni csapat teljesen visszasek. A 40. percben

Abraham beadását Póssák a tétovázó Buday mellett bevágja (5:0)

és beállítja a végeredményt. A gól után Buday összeesik és kiviszi a pályáról.

III. kerület–Somogy 2:2 (1:1)

Egyenlő erők összecsapását hozta a kaposvári mérkőzés, amelyet

Somogy megnyerhetett volna, ha nem hagy kihasználatlanul egy 11-es büntetőrúgást.

Sorozatos III. kerületi támadások után a 4. p-ben Jakube fejeli be a Somogy vezető gólját.

A Somogy föllelkesedik és állandóan támad, de ennek ellenére a 10. p-ben, kornerutáni tologatás után

Konyor kiegyenlített: (1:1).

A 26. p-ben Fied hence miatt 11-es, amelyet Jakube be, de szabálytalanság miatt a bíró újra löveti a labdát, amelyet Itakosi a felső lécre küld. A második félidő 1. percben

Fenyvesi lefut s újra megszerzi az óbudaiaknak a vezetést: (2:1).

A Somogy visszasek a már ugylátszik, hogy a III. kerület biztosan győz, amikor a 26. p-ben

Galambs közelről ismét kiegyenlített: (2:2).

CORDATIC

Vasárnap elfogadták az Újpest föllebbezését és harmadik — döntő — mérkőzésre kötelezték a bécsi Rapidot

Az Újpest 2:1-es budapesti győzelmének igazolása után a harmadik meccsen dől el, ki lesz a Slavia ellenfele a Közép-európai Kupa döntőjében

(A Reggel tudósítójától.) Mult héten részletesen beszámoltunk a Közép-európai Kupa-bizottságnak arról az igazságtalan bécsi döntéséről, amely 0:0 arányban igazolta, vagyis megsemmisítette az Újpest 2:1-es budapesti győzelmét és így a 2:3-as bécsi vereség után az újpestiek kiestek volna a kupadöntőből.

A Slavia—Rapid döntőmérkőzés esch-ozs-trák terve hajótörést szenvedett a föllebbezési bizottságon.

amely az Újpest panaszára vasárnap délelőttült össze Budapesten a futballszövetség hivatalos helyiségében. A bizottság elnöke, Eicher, a svájci szövetség elnöke volt, tagjai: magyar részről Tibor Lajos, az MLSZ társelnöke, a csehiek képviselőiben dr. Precechler, a cseh liga elnöke, az osztrák szövetség képviselőiben dr. Ebersthaler elnök, míg az olaszok részéről Graziani, futballdirektoriumi kiküldött vett részt a tárgyaláson. Az ülésen jelen volt még Mauro (olasz), a közép-európai kupa mérkő-

seinek bíróköldője, továbbá Fischer Mór és dr. Fodor Henrik. Az ülés zárt ajtók mögött közel öt óra hosszáig tartott. Eredmény:

A föllebbezési bizottság megsemmisítette a Cup Comité határozatát és a budapesti Újpest—Rapid mérkőzést 2:1 arányban az Újpest javára igazolta.

Tekintettel arra, hogy a budapesti és a bécsi mérkőzés gólaránya ilymódon 4:4, harmadik mérkőzés lejátszását rendelték el, amelynek helyét és idejét az érdekelt csapatok állapítják meg. Ha erre vonatkozóan az Újpest és a Rapid nem tudnak megegyezni,

a kupabizottság sorsolással fog dönteni.

A föllebbezési tanács igazságos ítéletét minden objektív sportember megnyugvással fogadja és fokozott érdeklődéssel tekint az Újpest és a Rapid újabb párharcra elé, amelyben eldől, hogy ki lesz a prágai Slavia ellenfele a Közép-európai Kupa döntőjében.

Ma délután érkezik haza a Ferencváros Amerikát járt csapata

(A Reggel tudósítójától.) A Ferencváros csapatáról utolsó délmériki mérkőzése óta nem érkezett híreik Budapestre, ami a legfantasztikusabb találgatásokra adott alkalmat. Ilyen körülmények között nagy kő esett le a zöld-fehér csapattólthonmaradt vezérének szívére, amikor vasárnap végre megérkezett a szűkszavú távirat:

A Ferencváros hétfőn délután három órakor érkezik Budapestre, a Keleti pályára.

udvaron.

Arra a kérdésre, hogy a Ferencváros játszott-e Madridban mérkőzést és hogy teljes létszámban érkeznek-e vissza a több mint három hónapos túráról, majd csak hétfőn délután kapunk feleletet. A budapesti vezetőség mindenesetre ünnepi fogadtatásra készül, hogy ezzel is elismersüljön az a kevésbé barátságos fogadtatás, amelyre a zord Labdarugószövetség részéről lehet számítani...

Budai Harihárom—Pécs-Baranya 3:0 (1:0)

Pécs. — Bíró: Gerő Ferenc

A Pécs-Baranya súlyos vereséget főképp annak tulajdonítja, hogy az első félidő 15. percében

Szulik sérülése nélkül is győzött volna.

A budaiak csapatában különösen Ember, Löwy és Oláh, a pécsi csapatból pedig Halas, Krebs és Szulik váltak ki.

A Budai Harihárom mindjárt kezdés után támadásba megy át, de

golt csak Szulik sérülése után ér el Steiner révén

a 41. percben. Szünet után Ember már az 1. percben berugja a Harihárom második gólját. A 16. percben ugyancsak Ember a gólszerző és ezzel meg is pécsettélődik a mérkőzés sorsa.

Ez alatt az idő alatt az újonc balösszekötő, Szabó, védte a pécsiek kapuját. A Budai Harihárom kitűnő játékot produkált és nem kétséges, hogy

MEGJELENT A

CSODA 4

LEGMODERNEBB KAPCSOLÁSOK, ÁRNYÉKOLTRÁCSU ÉS VÁLTÓÁRAMU CSÖVEKKEL.

NÉLKÜLÖZHETETLEN MINDEN

RÁDIÓ-AMATŐR RÉSZÉRE.

TÖKÉLETES HANGTISZTASÁG,

NAGYSZELEKTIVITÁS, MODERN

KIVITEL. A PHILIPS LABORÁ-

TÓRIUMBAN TERVEZVE

EREDETI NAGYSÁGU
17 DARAB SZABÁSMINTA

KAPHATÓ MINDEN RÁDIÓÜZLETBEN ÉS KÖNYVKERESKEDESBEN

Marvalits 45.31 métert dobott diszkosszal az MTK atletikai versenyén

(A Reggel tudósítójától.) Külföldi atléták nélkül rendezte meg az MTK 68. atlétikai versenyét, amelynek legjobb eredménye

Marvalits 45.31 méteres diszkoszdobása.

Szépén szerepelt Darányi, Cserenyi, Solt, Schiffrer, Szabó, Ferihegyi, Donogán és Szerb is. A 15×400 méteres staféta a MAC és a BBTE távollétében az MTK biztos zsákmánya lett. Az eredményeket a nagy meleg hátrányosan befolyásolta, de az 50 méteres női síkfutást Kael Anna még így is legjobb országos eredménnyel nyerte a Favorit Lukács Éva ellen.

Részletes eredmények:

200 m. 1. oszt. gátfutás (bajnokok kizárva): 1. Bajor Béla (BSE) 26.6 mp. 2. Göbel (MTK) 26.7 mp. 3. Valentin (SAT) 28 mp. — Bajor biztosan verte a favorit Göbelt.

Súlydobás 1. oszt.: 1. Darányi József (MAC) 14.59 m. 2. Cserenyi (BTC) 13.90 m. 3. Mihályi (MTK) 12.87 m. — Darányi bágydattan dobott. Cserenyi élete legjobb eredményét érte el. Mihályi formája hanyatlott.

400 m. síkfutás (bajnokok kizárva): 1. Odry Antal (BBTE) 52.5 mp. 2. Cséffay (MTE) 52.6 mp. 3. Mártonfalvi (MTK) 53.5 mp. — Az elsőnek beírt Farkast (BEAC) szabálytalan előzés miatt diszkvalifikálták.

Magasugrás 1. oszt.: 1. Szigetvári Imre (BBTE) 178 cm. 2. Nemes (SZSE) 168 cm. 3. Gergelyi (BBTE) 160 cm. — Szigetvári a 181 cm-es magasságot a karjával huzta le.

100 m. síkfutás 1. oszt. (Rákosi Jenő-émléktverseny): 1. Solt Tibor (BSE) 10.9 mp. 2. Bánóczy (MTK) 11.1 mp. 3. Schiffrer (Postás) 11.1 mp. — Solt ismét formába jött. Schiffrer kitűnő eredménye kellemes meglepetés. Nagy (FTC) teljesen lejtört.

800 m. 1. oszt. síkfutás (Mickler György-émléktverseny): 1. Szabó Miklós (MAC) 1 p. 58.9 mp. 2. Ferihegyi (MTK) 1 p. 59.1 mp. 3. Strasser I. (MTE) 2 p. 02.2 mp. — Szabó finisre ment. A végig vezető Ferihegyi kitűnő idővel szorult a második helyre.

Diszkoszvetés 1. oszt.: 1. Marvalits Kálmán (BTC) 45.31 m. 2. Donogán (BTC) 44.43 m. 3. Mihályi (MTK) 38.67 m. — Marvalits biztosan győzött az újra formába lendülő Donogán ellen. A nagy meleg rontott az eredményeken.

100 m. gátfutás 1. oszt.: 1. Kollmann János (SZSE) 16.2 mp. 2. Jahn (MTK) 17.5 mp. 3. Bajor (BSE) 17.6 mp. — Kollmann szép stílusban, lépésben nyert. A második helyért nagy küzdelem.

3000 m. síkfutás hendikep: 1. Szerb Elek (MAC) (e. n.) 9 p. 02.2 mp. 2. Lendvai (Vasas) (85 m. e.) 9 p. 02.2 mp. 3. Szilágyi (Cegléd—Berecl) (85 m. e.) 9 p. 06 mp. — Szerb az előnyökét fokozatosan behozta, izgalmas finisben melledobással verte Lendvait. Kitűnő előnyoztás.

Geregyvetés 1. oszt. (bajnokok kizárva): 1. Budavári Márton (BBTE) 54.62 m. 2. Szekrényessy (MTK) 53.64 m. 3. Szabó (MAC) 52.68 m. — Az egész mezőny győzően szerepelt, különösen a mult héten 59 méteren fölül dobó Budavári.

15×400 m. stafétafutás: A) csoport: 1. MTK (Löwy, Vasvári, Juhász, Antal, Polgárdi, Schuster, Megyesi, Hlatky, Jahn, Ferihegyi, Farkas, Mártonfi, Göbel, Sugár, Márton) 13 p. 40.6 mp. — Az MTK erősen tartalékos csapata fölényesen győzött. A BBTE nem indult, a MAC nem is nevezett. B) csoport: 1. FTC a) 11 p. 02.1 mp. 2. FTC b) 15 p. 02.4 mp. C) csoport: 1. MTE 14 p. 02.1 mp. 2. MÁV 14 p. 40 mp. 3. MOTÉ.

Hálgyszámok:

Helyből távolugrás 1. oszt.: 1. Lukács Éva (FTC) 234 cm. 2. Kael Anna (TFSC) 228 cm. 3. Vértessy Katalin (TFSC) 223 cm.

50 m. 1. oszt. síkfutás: 1. Kael Anna (TFSC) 7.1 mp., legjobb országos eredmény. 2. Lukács (FTC) 7.2 mp. 3. Vida (FTC) 7.4 mp.

Négy ifjúsági rekord dől meg a MAC atletikai versenyén

(A Reggel tudósítójától.) Pomás eredmények — köztük négy új rekord — teszik emlékeztetőre a MAC vasárnapi ifjúsági atlétikai versenyét.

Részletes eredmények:

Helyből magasugrás: 1. Tölgyes (BBTE) 140 cm., ifjúsági rekord. 2. Zsuffka (MAC) 140 cm., ifjúsági rekord. 3. Ormay (DAC) 135 cm.

Rudugrás: 1. Zsuffka (MAC) 373 cm., ifjúsági rekord. 2. Mélykúti (MTK) 320 cm. 3. Balatoni (MAC) 300 cm. — Zsuffka a 380 cm-es magasságot állig verte.

200 m. síkfutás: 1. Nagy (MAC) 23.2 mp. 2. Beliczai (UTE) 23.2 mp. 3. Fux (UTE) 24 mp. — Kitűnő eredmény.

Súlydobás: 1. Paksy (MAC) 11.18 m. 2. Virág D. (MTK) 11.03 m. 3. Szeremley (BBTE) 10.84 m.

Távolugrás: 1. Temesváry (MAC) 632 cm. 2. Vizváry (KISOK) 625 cm. 3. Magyar (MTK) 605 cm.

Magasugrás 10-es csapatverseny: 1. MAC 158 cm-es átlag. 2. MTK 156.5 cm-es átlag. 3. BBTE 155.5 cm-es átlag.

200 m. gátfutás: 1. Nagy Géza (MAC) 26.2 mp., ifjúsági rekord. 2. Kovács (BBTE) 27.5 mp. 3. Kovács (FTC) 28 mp. — Nagy Géza megszorítás nélkül érte el elsőrangú rekordját.

400 m. síkfutás: 1. Vértessy (ESC) 52.2 mp., ifjúsági rekord. 2. Nádufalvi (MAC) 52.2 mp. 3. Duha (MAC) 54.4 mp. — A győznen kezdő Vértessy a célban fogta be a remekül küzdő Nádufalvit.

Diszkoszvetés: 1. Józsa (NZTE) 35.76 m. 2. Paksy (MAC) 35.02 m. 3. Aczél (BBTE) 34.81 m.

10×200 m. staféta: 1. MAC 4 p. 04.8 mp. 2. FTC 4 p. 10.2 mp. 3. BBTE 4 p. 10.3 mp. A győztes MAC-staféta 24.4 mp-es átlaga elsőrangú.

